

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik XII. V Ljubljani, decembra 1895. 12. zvezek.

Prva adventna nedelja.

a) Naš poklic, in kako ga doseči.

K svoji časti sem človeka vstvaril,
vpodobil in postavil. Iz. 43, 7.

Živel je bogat in imeniten mladenič, ki zaradi dolgega časa ni vedel kaj početi. Uro za uro je pohajkoval. Molil že dolgo časa ni, ker je že pozabil, zato je bilo pa njegovo srce tako trdo kot kamen, suho kot les, mrzlo kot led, neobčutljivo za Boga in vero. Primeri se pa, da nekega dne sem in tja pohajajoč naleti na neko cerkev. Misel mu šine v glavo iti v cerkev, ker že dolgo časa ni videl nobene od znotraj. Ko pride v cerkev, pogleda sedaj na levo, sedaj na desno, ter hoče zopet ven. Kar zapazi za durmi še neko podobo, tudi to si hoče ogledati. Podoba je bila lepa in šele na novo slikana. Narisan je bil kralj David, klečeč na kolenih; solze mu zalivajo blede obličje, angelj Gospodov pa jih lovi v zlato skledico, da jih ponese pred tron božji kot dolžni davek za njegove grehe. Mladenič bi bil bržkone tudi potem zopet mrzel odšel, kakor je prišel, da ga ni še nekaj pridržalo. Videl je namreč, da je pod to podobo tudi nekaj pisanega, tudi to hoče iz radovednosti prebrati, ter začne: »David je enkrat grešil, pa je vedno jokal; ti pa vedno grešiš, pa nikoli ne jokaš!« — Te besede mladeniča pretresejo, in milost božja ga zadene. Dve kratki besedi: »vedno — nikoli« ga močno zhodeta v srce, začne jokati, se kesati, ter sklene, se poboljšati. Glejte, v cerkev je prišel kot grešnik, iz nje pa je šel kot spokornik!

Temu mladeniču je podobnih mnogo kristijanov, mladih in starih, ki že dolgo, dolgo časa spé v grešnih navadah. Mnogo, premnogo jih je, ki dremajoči in speči dirjajo po široki cesti svojemu pogubljenju nasproti. — Mladeniči, dekleta! kam greste po široki cesti grešnih, nesramnih del, obilnih grehov in zamud

dolžnega dobrega? Možje, žene, kam hitite po gladki poti zane-marjenih svojih dolžnostij? — V časno nesrečo in v večno pogubo! Predramite se, zbudite se, vstanite sedaj, sveti adventni čas je tukaj! Poslušajte mili glas skrbne matere svete Cerkve, ki vam kliče: *Bratje, vemo, da je že ura, da od spanja vstanemo! Zakaj naše zveličanje je blizo . . . Vrzimo od sebe dela teme ter oblecimo Gospoda Jezusa Kristusa* (Rim. 13, 11—14)! — *Glejte in dvignite svoje glave, ker vaše odrešenje se približuje!* (Luk. 21, 28.)

Pa kaj mislite, odkod pride, da toliko kristijanov mirno spi v grehah? To pride od tod, ker ti mlačni kristijani nikdar resno ne premislijo in ne presodijo, zakaj jih je Bog vstvaril, čemu so na svetu, kaj je njih namen in poklic, in nikdar ne pogledajo v večnost, kaj jih čaka po smrti, večna nebesa — ali večni pekel! Obrnimo vsaj danes mi náse ta vprašanja, katera nam sveta Cerkev tako živo kliče v spomin. Hočem vam na ta vprašanja odgovoriti z božjo pomočjo, ter vam tudi pokazati pot, kako moremo svoj cilj in konec srečno doseči. Bog daj svoj blagoslov!

I. Izmed vseh milijonov ljudij, ki sedaj na svetu živé, pred nekoliko leti ni bilo nobenega na svetu in čez nekoliko let zopet nobenega ne bo. Kam toraj gredó? *Človek gre v hišo svoje večnosti*, odgovori sveti Duh (Prid. 12, 5). Hitrih korakov obhodi človek solzno pozemeljsko dolino ter potem odpotuje v drug kraj, kjer bo vekomaj prebival. — »V pekočem dvomu sem živel, in v mučni skrbi zopet umrjem, kam grem, tega ne vem, o stvarnik vseh stvari, usmili se me!« — tako, pravijo, je zdihoval neki ajdovski modrijan na smrtni postelji. Revež ni vedel, zakaj je na svetu, ne, kaj ga čaka po smrti, pa tudi ni vedel za pot, po kateri bi mogel doseči svoj cilj in konec. — »Moj Bog, že 17 let sem stara, pa do sedaj nisem poznala ne Boga, ne njegove neskončne ljubezni, ne svojega namena, ter nisem ljubila Boga, marveč sem omadežala svoje srce in vse zgubila«, — tako je zdihovalo in jokalo neko luteransko dekle, ko je poslušalo misijonsko pridigo o človeškem poklicu! — O, koliko srečnejši v tej zadevi smo mi, katoliški kristijani! Mi vemo, od kod smo, zakaj smo na svetu in kaj nas čaka po smrti. Mali katekizem nam pové, da je Bog zato človeka vstvaril, da bi ga tukaj na zemlji spoznal, častil, vanj veroval, upal in ga ljubil ter mu pokorno in zvesto služil, da bi se potem vekomaj ž njim veselil. *K svoji časti sem človeka vstvaril.*

vpodobil in postavil, govori Bog sam po preroku! Mi živimo tedaj v nezmotljivem prepričanju in spoznanju, da smo prišli od Boga, da smo dolžni njemu služiti, ter zopet v zveličalnem miru umrjemo, da pojdemo k Bogu, če le zvesto spolnujemo svoje dolžnosti.

a) Bog nas toraj ni vstvaril zaradi naše minljive časti, da bi nas namreč ljudje povzdigovali in častili, temveč, da bi mi Boga častili in v tem svojo pravo srečo našli, da ga bomo smeli namreč gledati z obličja v obličje ter njegovo ljubezen uživati brez konca in kraja. — Posvetna čast toraj ni človekov poklic na zemlji in tudi človeka ne more osrečiti, zato ker je nestanovitna, opoteča in hitro minljiva, ker se dostikrat že drugi dan graja to, kar se danes časti in povzdiguje. Pa če bi kdo tudi do smrti v časti živel, s seboj v večnost je vendar nihče ne more vzeti.

b) Bog nas pa tudi ni vstvaril za posvetno veselje in življenje. Ko bi bili mi le za vživanje posvetnega vstvarjeni, bi ne bili nič boljši in srečnejši od neumne živine, temveč še veliko nesrečnejši, zakaj žival se zadovolji s tem, da se najé in napije ter odpočije, ker družega višjega poklica nima, človek pa je ravno nasprotno po zavživanju posvetnih in pregrešnih sladnostij in veselic še bolj nemiren in se čuti bolj nesrečnega kot prej, ker ga vest peče, ter mu žalost in skrb glodata srce. Priča temu so brezštevilni samomori. Veliko se jih konča, akoravno imajo v obilnosti vsega, kar srce poželi, in česar bi gotovo ne storili, ako bi bil človek vstvarjen le za svetno vživanje ter bi v tem našel svoj mir, svojo srečo, svoj pravi cilj in konec. Pa četudi posvetnjaki na videz v sreči in veselju do smrti zadovoljno živé, kaj pomaga, ker jih po smrti vendarle zadene beseda Gospodova, katero je zagrozil nad evangeljskim bogatinom: *Umril je pa tudi bogatin in je bil pokopan v pekel.* (Luk. 16, 22.)

c) Bog nas pa tudi ni vstvaril zato, da bi si nabirali bogastvo in zaklade na zemlji. Bogastvo ima v božjih očeh tako malo vrednost, da Bog dostikrat svojim najhujšim sovražnikom podeli in dopusti največja bogastva, med tem ko Kristus, njegova sv. Mati in drugi njegovi služabniki niso imeli nič bogastva in tudi niso o njem hoteli nič vedeti. Bogastvo tedaj ni nobeno znamenje božjega dopadenja in ljubezni, temveč je le hudo breme za tistega, kdor ga ima; kajti bogastvo se z velikim trudom skup spravlja, z veliko skrbjo obdrzuje in z veliko žalostjo in bolečino zgublja; — ali ga molj pokonča, — rja požre, — tatje pokradejo, — ali pa ga ogenj pokonča, — ali zemlja ali voda požre! — Pa če bi

kdo tudi do smrti v bogastvu živel, ko pride zadnja ura, ga mu vendar bleda smrt strga iz rok ter ga pahne golega in nazega v neznano večnost. Gorje pa človeku, ki svoje bogastvo tako obrača, kakor pripoveduje Kristus o evangeljskem bogatinu, ki je sam sebi rekel: »Duša, veliko blaga imaš spravljeneza za prav veliko let, počivaj, jej, pij in bodi dobre volje.« Kar se oglasi Bog, rekoč: »Neumnež, to noč bodo tvojo dušo tirjali od tebe, kar si pa spravil, čegavo bo?« (Luk. 12, 19—20.) »Tako se godi temu, ki nabira bogastvo«, pristavi Gospod, »pa ni bogat v Bogu!« — Mi tedaj nikakor nismo za ta svet, za vživanje grešnih sladnostij, radi časti ali bogastva vstvarjeni, — temveč za Boga in večno življenje.

Svetega Macedonija, puščavnika, najde neki knez, ki je na lovu dirjal sem ter tje, v neki gošči ter ga začuden vpraša, kaj tukaj v toliki samoti dela? — Puščavnik pa mu odgovori: »Gospod, to vam hočem precej povedati, samo to prosim, da mi poprej poveste, kaj vi tukaj iščete?« — »Jaz iščem divjih prešičev«, mu odgovori knez. — »Jaz pa«, pravi puščavnik, »iščem Boga!« — Resnično, kdor leta le za posvetnimi rečmi, tak ne išče nič boljšega in tudi nič boljšega našel ne bo, kot divje prešiče; kdor pa išče Boga, ga bo našel, in ž njim neizmerno veselje v večnosti.

Sv. Bernard in njegovi bratje sklenejo zapustiti svet in služiti Bogu. Predno pa to storé, se hočejo še posloviti od svojega mlajšega brata, rekoč: »Zdrav bodi, mladi Nivard, mi stopimo v službo Gospodovo ter tebi zapustimo graščino in vse drugo.« Mladi Nivard pa skoči po konci in zakliče: »Ne tako, bratje, taka delitev bi ne bila pravična, vi hočete zase vzeti nebesa, in meni pustiti zemljo!« — Tudi on se jim pridruži in postane svetnik.

Jednaka misel je obhajala tudi sv. Alojzija. Ko hoče stopiti v jezuitski red, so ga drugi od tega odvrčevali. Rekli so mu: »Le pomisli, da si knez in boš po očetovi smrti prevzel gospodarstvo.« »Ne«, pravi on, »jaz nisem za minljivo, četudi knezovo krono, temveč za kaj višjega rojen; za neminljivo krono večne glorijske sem rojen, katero bom vžival v posestvu in ljubezni božji.« In zato je pa tudi pred vsakim opraviлом vprašal samega sebe: »Alojzij, kaj bo pa to tebi pomagalo za večno življenje?«

Za večno krono, za nebesa, za Boga, za večno zveličanje smo tedaj rojeni in vstvarjeni. Zato je že milijon grešnikov raztrgalo verige svojih grešnih navad ter so Bogu služili, če jih je tudi težko stalo; zato je že na milijone nedolžnih duš služilo s čistim srcem Bogu, če jih je tudi mikal in vabil svet; zato je že na milijone mučencev rajše pretrpelo najhujše bolečine, kakor da bi Bogu nezvesti postali. Nebesa so tedaj naš cilj in konec, za katerega smo vstvarjeni, to je tisti kraj, o katerem nam naš nebeški

učenik že naprej srečo vošči, rekoč: *Veselite se in od veselja poskakujte, ker vaše plačilo je obilno v nebesih!* (Mat. 5, 12.)

II. Vpraša se pa sedaj, kako moremo za gotovo doseči svoj cilj in konec? Gotovo ga bomo dosegli, če le zvesto Bogu služimo. Če smo služabniki Božji, bomo tudi tje prišli; kjer Kristus z Očetom vekomaj kraljuje, kakor nam to sam potrdi, rekoč: *Ako kdo meni služi, naj hodi za menoj, in kjer sem jaz, tam bo tudi moj služabnik* (Jan. 12, 26.). — Če smo služabniki Božji, smo tudi otroci in dediči nebeškega Očeta, in tedaj bratje in sodeložniki Jezusa Kristusa, kakor uči sv. apostol (Rim. 8, 16. 17); in kakor otroci in dediči moramo tje priti, kjer je Bog, naš Oče, in kakor bratje in sodeložniki biti tam, kjer je Kristus v nebeškem veličastvu.

a) Bogu služiti je tedaj naš poklic tukaj na zemlji, je prava pot proti nebesom, našemu poslednjemu cilju. Po tej poti pa hodimo, če Boga in njegovo sveto voljo vedno bolj spoznavamo, v njega živo verujemo, vanj upamo in ga goreče ljubimo, ubogamo, častimo in molimo. Za svojo službo nas je Bog vstvaril, zato nas ohranja in živi od dne do dne; zato tudi on preživi vse druge stvari, da nam služijo in nam pomagajo Bogu služiti. Tako da se lahko reče: Bog sam je, kateri nam z vsemi stvarmi služi, zato da moremo njemu služiti. Pa še več! Bog nam ne služi le po stvarjenih rečeh, temveč on sam je postal naš hlapec, da bi nas učil, krepčal in tolažil, kako moremo Bogu prav služiti. Bogu služiti je za nas neobhodno potrebno tako, da Bog, akoravno more vse storiti, tega vendar ne more storiti, da bi nas oprostil od svoje službe, ker le s tem in z nobeno drugo rečjo si moremo prislužiti nebesa. — Bogu služiti je za nas najimnitnejše delo. Če bi tudi vse ljudi obvaroval pred vojsko, lakoto, ognjem, povodnijo, potresi, če bi obogatil vse reveže, podučil vse nevedne, oprostil vse jetnike, vse nevernike pripeljal k Bogu in spreobrnil vse grešnike, bilo bi vse to goli nič, če bi ob tem Bogu ne služil. Če pa zvesto služiš Bogu, storiš vse iz ljubezni do njega, kar veš, da imaš storiti, in vse opustiš, kar veš, da ga žali, pridobil si vse, storil si največ koristnega zase. — Bogu služiti je pa tudi blago delo. Kmetu pošteno služiti je lepo in častno; grofu ali kralju pošteno služiti, je še lepše in častnejše; a Bogu zvesto služiti, je pa nad vse častno. — In glejte, Bogu služiti je pa tudi lahko in brez nevarnosti! Kristijan, morebiti je tvoj brat, ali še celo tvoj sin vojak. Glej, kako težaven, siten in pogostokrat ne-

varen posel ima! Ob vojskinem času je po dnevu in po noči za svoje ude, za svoje življenje v nevarnosti! Bogu služiti je pa brez nevarnosti, in le kratek čas je treba služiti. — Stari patrijarhi ali očaki so skoraj po tisoč let Bogu služili, nam pa je treba le malo let, mesecev ali dnij Bogu služiti, in od teh jih je že veliko prešlo, in čez malo dnij bo naša služba pri kraju. Pa če bi tudi še tako dolgo trajala, kaj pa je na tem? Ali nam ni Bog za to obljubil neskončno plačilo? kajti Bogu služiti se pravi samemu sebi služiti nebesa in vsa nebeška veselja in zaklade in si jih zagotoviti za celo večnost.

Cesar Karol V. je obiskal svojega za smrt obolelega generala, kateri mu je vedno zvesto služil in se v mnogih bojih slavno boril za njega. Cesar mu milostljivo ponudi, naj prosi za katerokoli milost hoče, da mu jo skaže. »Vaše veličanstvo«, pravi general, »prosim, da bi se mi vsaj pol ure življenje podaljšalo, da se pripravim za večnost.« — »Priatelj moj«, odgovori cesar, »ti zahtevaš od mene nemogoče reči, le Bog more to prošnjo izpolniti.« — »O kako sem se goljufal«, zdihne bolnik, »svetnemu cesarju sem služil do 84. leta, pa mi sedaj ne more le za pol ure podaljšati življenja, Bogu, kralju nebes in zemlje, pa nisem služil, kateri bi mi bil dal za to vsa veselja večnega življenja!«

b) Pa k a k o hočemo tedaj Bogu služiti? Rečem: p r o s t o - v o l j n o, z a t o i n t a k o, k a k o n h o č e! — Glejte, solnce, luna, zvezde, živali, drevesa, vode, vremena, — vse služi Bogu, in sičér neprenehoma in natanjko tako, kakor Bog hoče, pa vendar brez upanja na kako plačilo, brez zaslužjenja. Zakaj? Zato, ker mu ne služijo prostovoljno, temveč ker mu morajo. Bog pa noče sužnjev, temveč prostovoljcev, uči sv. Frančišek Ser. Pa ne le prostovoljno, temveč tudi zato in tako mu moramo služiti, ker, k a d a r i n k a k o r o n h o č e. V vseh okoliščinah, v vsakem stanu, v katerega nas postavi, mu moramo služiti, bodisi v zdravju ali boleznih, bodisi v revščini ali bogastvu. Vojak ne služi le ob lepem vremenu svojemu cesarju, temveč tudi po zimi in v črni noči. — Pa tudi t a k o, kakor on hoče, mu moramo služiti. Bog je naš Oče, mi smo pa njegovi otroci, toraj moramo vse tako storiti, kakor on hoče, ne pa po svoji glavi in volji. Ne smemo tega voliti, kar ugaja naši spačeni natori, temveč kar Bog hoče, kakor si bolnik ne sme voliti le sladkih zdravil, temveč take, kakoršne mu služijo, in kakor si rokodelc ne kupuje najlepšega in najdražjega orodja, temveč takega, kakoršnega po svojem stanu potrebuje za svoja dela, ravno tako mi ne smemo gledati le po prijetnostih, temveč vedno in povsod le na to, kar nam pomaga svoj cilj in konec doseči.

Kristijani! večnost je dvojna: so nebesa in pekel. Dvojna različna vrata so, skozi katera se gre s tega sveta v večnost. Tisoč in tisoč let že gresta dve procesiji skozi ta vrata — jedna v nebesa, druga v pekel. Pri kateri si ti? Če si na široki cesti, ki pelje v pogubljenje, predrami se v tem adventnem času, misli na svoj konec, stopi pod bandero Kristusovo; rečem ti, da se ne boš kesal, zakaj slišim pogubljene iz pekla obupno vpiti: O, mi nesrečni, če smo tudi na zemlji dobro živeli in svojim željam stregli, kaj nam sedaj pomaga, ker smo svojo dušo pogubili! Iz nebes pa slišim glas: Če smo tudi na zemlji veliko trpeli, se zatajevali in ves svet zgubili, kaj nam škodi, ker smo svoje duše rešili!

Dvigni tedaj, krščanska duša, svojo glavo ter trdno skleni vedno le Bogu služiti, ter reci: Če tudi ves svet odpade od Boga, jaz mu hočem služiti vse dni svojega življenja, se stanovitno vojskovati zoper vse napade satana, sveta in mesa, da le najdem in uživam Boga — naš pravi cilj in konec — za katerega sem vstvarjen. Amen.

Andr. Šimenec.

b) Dolžnosti starišev do otrôk. — I. Stariši, pošiljajte svoje otroke redno v šolo in cerkev!*)

Tedaj bodo videli Sinu človekovega
na oblaku priti z veliko oblastjo in
častjo. (Luk. 21, 27.)

Z današnjo nedeljo se začenja cerkveno leto, ki ima tri poglavne dôle ali čase. Te so: božična, velikonočna in binkoštna dôle. Prvo adventno nedeljo se začne božična dôle in traja do prve predpepelnične nedelje. Od tiste nedelje do vnebohoda Gospodovega traja velikonočna dôle, od takrat do zadnje nedelje po binkoštih pa binkoštna dôle. Nekaj zelo značilnega pa tudi strašnega je to, da se bere zadnjo in prvo nedeljo cerkvenega leta sv. evangelijski o koncu svetá in o poslednji ali vesoljni sodbi. Solnce, luna in zvezde bodo ugasnile, zemlja se bo po ognju preobrazila in tedaj bodo ljudje koprneli od strahu in čakanja tistega, kar ima čez ves svet priti; zakaj nebeške moči se bodo gibale. (Luk. 21, 26.)

*) Prejeli smo najst govora o krščanski vzgoji otrôk za adventni in postni čas, za katere smo g. pisatelju tem bolj hvaležni, čim važnejši je ta predmet za naš čas.

In takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu (Mat. 24, 30.), t. j. sv. Križ in tedaj bodo videli Sinu človekovega priti na oblaku z veliko oblastjo in častjo. Prišel bo ostri Sodnik nepreklicno sodbo izreč nad vsemi ljudmi, in teh bo takrat samo dvojna vrsta, prva tistih, ki bodo povabljeni v nebesa, in to za vse veke, druga tistih, ki bodo pahnjeni v peklensko brezno, in to zopet za vse veke.

Sv. Pavel (II. Kor. 5, 10.) pravi: *Mi vsi se moramo pokazati pred sodnjim stolom Kristusovim, da prejme slehern o svojem telesu, kakor je storil, ali dobro ali hudo.* Pa nikar ne mislite, kristijani, da bo treba dajati odgovor samo od navadnih verskih dolžnostij, ampak posebej bo vsakteri poklican na odgovor tudi zastran stanovskih dolžnostij. Zlasti opomnim danes te resnice vse predstojnike in stariše, zakaj sv. Pavel piše, da *predniki čujejo, kakor taki, kateri bodo dajali odgovor za vaše duše.* (Hebr. 13, 17.) Vkljub temu pa, da je odgovornost višjih tako gotova, kakor sodnji dan sam, nahajamo pri mnogih stariših to žalostno resnico, da s svojimi otroci ravnaajo tako, kakor bi jih ne čakala nikaka odgovornost. Odkar sem tu pri vas, opazujem otroke, z otrôk sklepam na stariše, in prišel sem do tega neveselega zaključka: V naši fari je mnogo starišev, kateri svojih otrôk ne znajo prav vzgojevati, in če jih znajo, pa to zanemarjajo. Vsled tega sem si namenil nekaj pridig napraviti vam o krščanski vzgoji otrôk ali dolžnostih starišev do otrôk. Ker nismo daleč od začetka šolskega leta, začnem danes z dolžnostjo starišev do otrok gledé na šolo in cerkev ter rečem: Stariši, pošiljajte svoje otroke redno v šolo in cerkev!

Govorim sicer danes bolj o tistih stariših in gospodarjih, ki imate za šolo godne otroke, toda mogli boste iz mojih besed tudi drugi marsikaj koristnega izvedeti, le poslušajte!

I. Prva dolžnost starišev, ki imate za šolo godne otroke, je, da jih redno pošiljate v šolo. In zakaj?

a) Prvič zato, ker tako zahteva šolska postava, katera žuga tudi s kaznimi zanikrnim starišem ali gospodarjem, in to gledé na vsakdanjo in na ponavljavno šolo.

b) Drugič jih pošiljajte redno v šolo, da se kaj koristnega naučé. Sicer je krščanski nauk najimenoitnejše, kar se v šoli podučuje, vendar spregovorim poprej nekoliko besed o branju

samem. Jaz mislim, da tacega pač ni nobenega v fari, ki bi rekel: »Jaz ne znam brati, naj pa še moj otrok nikar ne zna!« Časi so sedaj vse drugi, kakor so bili pred polstoletjem. Dandanašnji gredó ljudje vsled železne ceste bolj križem sveta, rokodelci morajo znati brati, vojaška dolžnost je splošna, in družba sv. Mohorja pa razni časniki prihajajo že v vsako vasico. Ali naj ravno tvoj otrok temu napredku nasproti stoji kakor kol ob cesti? Kako prijetno je kaj lepega, krščanskega brati, naj vam povedó tisti, ki vselej težko čakajo, kdaj pridejo knjige družbe sv. Mohorja ali kdaj izide spet nova številka »Domoljuba.« In za tako branje, koliko časa preostaja po zimi, koliko ob nedeljah, ki bi se sicer potratil morda pregrešno! Kdor zna gladko brati, ni mu tudi treba nikdar tožiti zaradi dolgčasa.

In katere knjige naj se zlasti naučé brati vaši otroci? Katekizma in zgodb sv. pisma. Gotovo se ne more krščanskega nauka dobro naučiti, kdor ne zna brati, ali če bere tako počasi, kakor bi imel grče v grlu ter prestoka v jedni uri komaj jeden list. In marsikdo bi rad znal katekizem ali svete zgodbe, toda, ker je zanikrno pohajal v šolo, ni se naučil brati, in zato mu učenje mrzi. Samo nauk od poslušanja se kmalu skadi, zlasti če ima otrok slab spomin. Za poznejše življenje ostane takim otrokom samo nekaj zunanjega, kaka površna molitev. Ko pa pride čas možitve ali ženitve, takrat je pa joj še z najnavadnimi molitvicami. Taki, ki so slabo podučeni v krščanskih resnicah in jim svete zgodbe niso nič kaj znane, tudi pridig tako ne razumejo, ker jim ni jasno, kako se v naši sv. veri vse lepo strinja in veže kakor dolga veriga ter stoji veličastno, kakor prekrasno celotno poslopje. Tako ostanejo célo življenje zeló nevedni v vérskih resnicah, kar slabo vpliva na njih življenje. Ker ne poznajo veličastnih resnic svete vere, zato jih tudi ne čislajo tako visoko in svete vere tako ne ljubijo, pač pa prestopajo kaj lahkomišljeno božje in cerkvene zapovedi.

Otroci, ki gladko beró katekizem in zgodbe sv. pisma, bodo kaj radi segali tudi po mašnih knjigah. In spet, kako dobro je to! Le pomislite sami po sebi, kolikokrat ste pri sv. rožnem vencu hudo raztreseni, da je komaj par Češčenamarij prav zmoljenih; kdor ima pa mašno knjižico v rokah, tak pa za spremembo lahko tudi bere iz nje ter svojega duha tako rekoč priveže, da ne more biti tako raztresen. Po navodu mašne knjige se more tudi mnogo premišljevati o svetih resnicah.

c) Razun branja se učé otroci v šoli, kakor sem ravno prej omenil, tudi k r š č a n s k e g a n a u k a. In to je spet poseben, dá, poglavitni povod, zakaj jih hočem imeti v šoli. Kaj ne, krščanski stariši, vi deloma sami ne znate, deloma pa ne vtegnete otrôk veliko doma podučevati. Seveda s tem še ni rečeno, da bi jih ne mogli doma, pa še pred šestim letom, naučiti Križa, Očenaša, Češčenamarije, šest resnic, apostolske vere in sv. zakramentov. Kar pa je natančneje treba znati, za to je podučevanje krščanskega nauka v šoli. Tu se zida dalje na tisti podlagi, katero si postavila ti, krščanska mati, nedolžnemu otroku v um in srce; v šoli pri krščanskem nauku se mu um razvija in volja k dobremu nagiblje s tem, da se mu čednost hvali, greh pa pristuja. Zato se mu kaže najvišji vzor, najlepša živa podoba vse popolnosti: včlovečeni Sin božji, Jezus Kristus, in Devica pa Mati ob jednom, sv. Marija. V krščanskem nauku spoznava otrok vedno bolj svojega Stvarnika, hvaležno se spominja svojega Odrešenika in uči se svojemu Posvečevalcu pripraviti primeren prostor v svojem srcu, ko se podučuje o svetih zakramentih.

Najpoprej se pripravlja otroka za sv. birmo; ta nauk pada v otroško srce kakor jutranja rosa poživljajoča mlado dušo. Kolikor bolj pa se otrok zaveda pameti, toliko bolj je poskrbeti zanj, da si opere dušo v zakramentu sv. pokore, v onem zakramentu, v katerem ima odslej pogostokrat iskati jedino pravega miru. Pri tem poduku se more otroku še posebno kazati na ostudnost greha, na škodljivost greha ter opozoriti ga na ojestrega Sodnika za nespokorno življenje. Za tem podukom pa kmalu sledi nauk o najsvetejšem zakramentu, kjer otrok spoznava neskončno ljubezen Jezusa Kristusa, kateri ni samo dal svojega življenja za nas, ampak še prebiva med nami v presv. zakramentu ter se nam daje v dušno hrano. Tu se otroka zopet in zopet opozarja na čednosti, za katere se mora zlasti prizadevati, ako hoče ostati v milosti božji, ostati prijatelj Jezusov in Marijin, dokler slednjič ne bo v nebesih Bog sam njegovo neskončno veliko plačilo.

S samim šolskim podukom, krščanski stariši, pa še ni vse storjeno. Po vsakokratnem šolskem poduku pride vrsta na vas. Jasno je, da v par urah v tednu se ni mogoče z vsakim posameznim šolarjem toliko ukvarjati, kakor se morete vi, ko imate samo po jednega, dva ali tri učence v svoji hiši. Vi imate torej vestno dolžnost otroke priganjati z lepo in z grdo, da se domá učé in vsak dan učé krščanskega nauka zlasti ob jutranjih urah,

zvečer pa ponavljajo. »Rana ura, zlata ura.« Če hočete, da bode v tem šolskem letu kaj več otrok moglo prvikrat pristopiti k mizi Gospodovi, dragi stariši in gospodarji, pomagajte mi! Nikar ne mislite, da je čas pri katekizmu izgubljen; oj, koliko dražega časa potratite vi in otroci s praznim govorjenjem, s postopanjem, z lenim posedanjem! Marsikako delo bi lahko opravil kak drug, toda radi silite ravno šolarja k temu, ne pomislivši, da to, kar se otrok nauči do 12. leta, to zna, in da pozneje se malokdo kaj na novo priuči krščanskemu nauku. Spet drugi stariši pa priganjajo otroka, naj se uči, toda otrok se noče, ko sprevidi, da starišem ni resnoba ter mu pusté lastno voljo in trmo.

Pripomnim še to, da se brez knjig ni mogoče učiti. Toda marsikateri oče ima za pijačo dovolj denarja, 16 krajcarjev za katekizem pa noče spraviti vkupaj; marsikatera mati privoli hčeri to ali ono našopirjeno oblačilo, 26 krajcarjev za zgodbe sv. pisma, to izdati se ji pa smili!

II. Druga dolžnost starišev in gospodarjev, o kateri imam še danes govoriti, pa se razteza na cerkev.

a) Dušni pastir ima dolžnost vse nedelje in praznike oznanovati božjo besedo v cerkvi ter svojim vernikom razlagati, kaj imajo verovati in storiti, da se izveličajo. Pridige in krščanske nauke poslušati pa niso dolžni samo odraščeni, ampak tudi otroci, kateri so prišli v leta razumnosti ter vedó ločiti pravo od napačnega. Ko namreč otrok pride toliko do pameti, da more grešiti, nastopi zanj tudi dolžnost poslušati božjo besedo, ker je božja beseda potrebno sredstvo, da se more človek hudega varovati, dobro pa delati. Bolezen seveda dela tudi tu izjemo. Kateri otrok pa se po zanikrnosti starišev že zgodaj ne vadi cerkve, tak poznejše tudi ne bo hodil v cerkev iz srčnega nagiba. Kdor ni z mladega navajen poslušati pridig, tak se jim bo odtegoval tudi pozneje ter jih poslušal k večjemu pred cerkvenim pragom, če ne zajde tisti čas morda še rajše v krčmo.

b) S tem, da svoje otroke radi pošiljate v cerkev k božji službi, k pridigam, h krščanskemu nauku, pa še ni vse storjeno. Vi morate namreč tudi skrbeti, da bodo to, kar so slišali v cerkvi, obračali v korist. Da pa si otroci božjo besedo obračajo v prid, zato rabite tisti pripomoček, kakor jaz v šoli. Vsak teden vprašam večje šolarje, kaj je bila v nedeljo pridiga, o čem krščanski nauk? Tako ravnajte tudi vi. Vsako nedeljo vprašajte vsaj tiste od 9. leta naprej: Kaj si si zapomnil iz današnje pridige, kaj iz

krščanskega nauka? S tem dosežete dvojno. Prvič spoznate, kako so se vaši otroci sploh vedli v cerkvi. Drugič razvidite, koliko jim je mar božja beseda. Kmalu jih boste na ta način navadili, da bodo bolj pazni. Ako boste pa sprevideli, da nobeno nedeljo ni nič spraviti iz njih, postavite opoldne prednje skledo vode pa kamen v sredi!

Tako otroke vsako nedeljo izprašujoč, imate lepo priložnost, da jih tudi podučite v tem, kar se vam zdi najpotrebniše ter jim pojasnite pridigo. S tem pa koristite tudi sebi, ker boste sami bolj pazni v cerkvi in menj dremali, boječ se, da bi mali otrok morda več vedel povedati, kot vi odraščeni sami.

Poslušajte še, kako vam govori sv. Avguštín, krščanski stariši!
Vi morate sodelovati s škofi in duhovniki ter tudi del pridige nase prevzeti, da svoje otroke, ko ste jih učili, svarili, karali, pripeljete slednjič zaupno in polni tolažbe pred sodnji stol najvišjega Sodnika živih in mrtvih!

Tako mi v sklepu spet stopa pred oči vesoljna sodba in posebej mi prihajajo na misli besede Kristusove, da bo Sin človekov ločil po svojih angeljih pravične od krivičnih, *kakor pastir loči ovce od kozlov. In bo ovce postavil na svojo desnico, kozle pa na levico.* (Mat. 25, 32. 33.) Oj, prebritka ločitev! Radi se imate sedaj med saboj in navezani ste drug na drugega: stariši in otroci, otroci in stariši. Kako grozno pa bo to, ko bo sodnji dan zanikrni oče s sprijenim sinom na levici, dobra mati, skrbna žena, z nedolžno hčerjo na desnici! Kako grozno pa nepreklicno bo, ko boste malomarni stariši na levici, vaši sinovi in hčere pa na desni, ker so rešili sebe, če tudi ste jim bili vi sami v spodtiko! Kako grozno in strašno bo: na levici otroci dobrih starišev, na desnici oče in mati, katerim pa so otroci pri vseh njih opominih kljubovali tako dolgo, da so slednjič zašli na levico Sodnikovo! »Z Bogom!« bodo klicali sodnji dan pogubljeni otroci svojim zveličanim starišem proti desnici, »z Bogom! vekomaj se ni vidimo več!« »Z Bogom!« bodo klicali pogubljeni stariši svojim zveličanim otrokom proti desnici, »z Bogom! vekomaj se ne vidimo več!«

Kristijani! *Dokler tedaj čas imamo, storimo dobro* (Gal. 6, 10.), spolnujmo natanko in vestno vsakteri svoje stanovske dolžnosti. spolnujte jih posebej vi, stariši in gospodarji, da se sodnji dan vsi brez izjeme zberemo na desnici božjega Sodnika! Amen.

Praznik brezmadežnega spočetja Device Marije (druga adventna nedelja).

a) Poboljšanja ne smemo odlašati.

Storite vreden sad pokore! zakaj
sekira je že drevesu v korenino na-
stavljena. Luk. 3, 8—9.

Resni pridigar, sveti Janez Krstnik, stoji sedaj v adventnem času pred našimi očmi ter nas z ostrimi in žugalnimi besedami kliče k nemudnemu poboljšanju življenja, da odidemo srdu in jezi božji, rekoč: *Storite vreden sad pokore, zakaj sekira je že drevesu v korenino nastavljena.*

Neki imeniten in imovit mladenič se je od svojih zapeljivih prijateljev premoten hudo zamotal v grešno življenje. Neko nedeljo se zopet odpravi na veselico ter pozabi na mašo in pridigo. Ko pa jaha mimo neke cerkve, ga vest glasno opomni, da naj gre v cerkev. Bila je ravno pridiga. Pridigar govori živo in resno o smrti in pokori. Pridigo pa sklene s to-le pomenljivo priliko: V temnem gojzdu mlad jelen v mahu sladko spi. Kar puška počí — in jelen skočí. Pa ko se okrog in okrog nič ne gane, se vnovič zaspan in brezskrben potukne v mah. O jelen, mladi jelen! ti lovca ne poznaš. Oj, zopet počí puška, prepozen je sedaj strah; sicer še enkrat odskočí, — toda mrtev pade v mah!

Trepetaje posluša mladenič, smrtna groza mu spreletava kosti. V podobi mladega jelena spozna sam sebe, zakaj spominja se, kako je bil že dvakrat v smrtni nevarnosti, iz katere ga je čudovito rešila le božja moč. Trdno sklene precej se svetu odpovedati in se spokoriti. Toda zopet ga premotijo zapeljivci, da naj bo vsaj še en dan vesel, ter spoved odloži na drugi dan. Reš, dá se premotiti! Pa ko mu pri obedu ravno na glas napijajo navdušeno zdravico »na dolgo življenje«, in tudi on kupico že na usta nastavi, kar hipoma obledi kakor zid, rudeča kri se mu ulije iz ust, zgrudi se na tla in približa se mu bleda smrt. V krvi ležeč še enkrat tovariše milo pogleda in zdihne: »Jezus usmiljeni«, — kar mu smrt zapre oči.

Grešnik! ali ne najdeš tudi ti v tej žalostni dogodbi popisanega svojega lastnega življenja? Morebiti je smrt tudi tebi že enkrat, dvakrat ali celo že večkrat koso nastavila na vrat, morebiti je bila že tudi tebi nastavljena sekira v korenino tvojega življenja, pa dosihdob ti je prizanašala božja milost, ker želi tvojega poboljšanja, ne pa tvojega pogubljenja. Ali hočeš še nadalje predrzno skušati božjo prizanašljivost? Tega nikar! zakaj silno nevarno

je p o b o l j š a n j e o d l a š a t i na poznejši čas, kar vas hočem danes z božjo pomočjo prepričati; le zvesto me poslušajte, saj boljše tudi ne morete praznovati današnjega Marijinega praznika, kakor če se resnično poboljšate.

Kako nevarno in nespametno je poboljšanje na poznejši čas odkladati, spoznamo lahko iz tega, če pomislimo 1. da je naš dolg že sedaj silno velik, če tudi danes, to uro, nehamo grešiti. Če pravimo, da je naš dolg velik pred Bogom, ni to nič preveč ali napak rečeno, temveč gola resnica. Le pomislimo, koliko smo grešili v otročjih mladih letih in pozneje v moški dōbi, grešili v mislih, besedah, pohujšljivih delih, morebiti brez števila veliko! Kdo vé, kolikokrat so gledale oči po prepovedanih rečeh, ušesa poslušala nespodobne pogovore, roke segale po pregrešnih rečeh, nas noge nosile v nevarne kraje in družčine, kolikokrat smo grešili z jezikom, in Bog vé, kolikokrat smo svoje druge ude in počutke lahkomišljeno obračali v razžaljenje Božje! Pomislimo nadalje na ptuje grehe, katerih smo bili krivi; na stanovske dolžnosti, katere smo zanemarjali; na krščanske čednosti, za katere se nismo prizadevali, ali pa jih nismo s pravim namenom spolnovali! — Če vse to pomislimo, ali smo pač v takem stanu, da se nam smrti ni treba bati? Ali moremo tajiti, da smo grešniki, in sicer veliki grešniki?

Ako bi tedaj v takem stanu še poboljšanje odlašali, ali se ne pravi to ravno toliko, kakor da bi naš dolg še ne bil dovolj velik, da bi moral še večji biti? kakor da bi Bog ne bil še dovolj žaljen, temveč da bi ga morali še bolj žaliti? Kakošna predrznost in kakošna hudobija je to? . . .

2. Poboljšanja pa tudi zato ne smemo odlašati, ker naš dolg s tem vedno večji prihaja, ko bi tudi nobenega novega greha več ne storili, kar je pa malo gotovo! Naš dolg narašča že radi tega, ker je odkladanje poboljšanja že samo na sebi veliko razžaljenje Božje in naravnost zoper povelje božje; drugič pa ima tako odlašanje hude in žalostne nasledke. S tem, da odlašamo poboljšanje, je naš dušni stan vedno hujši in nevarnejši; Bog namreč ne bo proti nam bolj usmiljen, če ga dalje žalimo; grešna navada ne bo slabša, če je dalj časa ne opustimo; naša natura ne bo boljša, če jo še dalje kvarimo; hudobni duh ne bo boječnejši, če mu še dalje služimo! In kako moremo po pameti upati, da se bomo pozneje ložje spokorili več grehov, ko se sedaj že plašimo manj-

šega števila? Kako moremo pričakovati, da bomo v prihodnje premagali močnejšega sovražnika, ko se sedaj bojimo še slabšega? Kako si moremo svesti biti, da nam bo Bog potem rajše odpustil, ko ga bomo večkrat žalili? Tudi ni mogoče, da bi kdo ostal grešnik, ne da bi postajal večji grešnik! Zakaj dolg, katerega kdo noče plačati, že sam po sebi raste po obrestih, ki se zraven prištevajo.

Poboljšanje odlašati je nadalje nevarno zato, ker ne vemo, kdaj je mera naših grehov napolnjena, in posoda milostij božjih za nas izpraznjena! Bog ima v svoji neskončni modrosti svoja skrivna, pa pravična pota: nekatere pokliče s tega sveta precej po prvem smrtnem grehu, nekatere pa dalje prenaša, vendar pa nobenega ne dalje, kakor da je mera pregreh polna, toraj tudi nobeden brez velike nevarnosti ne sme svojega poboljšanja in spreobrnjenja odlašati, če mu je sploh zveličanje le količkaj pri srcu. — Ne vemo pa tudi, kako dolgo nam bo Bog še ponujal svojo milost k poboljšanju. Da Bog grešniku milost k poboljšanju odtegne, razvidi se iz njegovih lastnih besedij; govori namreč v bukvah pregovorov (1, 24—26.): *Ker sem vas klical, pa ste se branili, ker sem stegoval svojo roko, pa ga ni bilo, da bi se ozrl, ker ste ves moj svèt zaničevali in moje svarjenje zanemarjali, se bom tudi jaz k vaši pogubi smejal in posmehoval, kadar vas zadene, česar se bojite.* Iz tega se vidi, da Bog grešniku milost naposled tudi odvzame, če jo vedno od sebe peha. Pa, saj to lahko sodimo tudi sami po sebi. Če komu kaj dobrega ponujamo, pa ne mara in se norčuje iz nas, kako nam to hudo dé; in če morebiti drugič kaj enakega prosi, ali si sme svest biti, da bo še dobil?

4. Poboljšanje na poznejši čas odlašati je pa slednjič tudi silno nevarno zaradi hitro bežečega časa. Čas ni v naši moči; toraj je treba sedanji čas dobro porabiti, ker ne vemo, če ga nam bo Bog v prihodnje še kaj podelil, ali ne. Zato pravi sv. Avguštin: *Bog, ki ti je odpuščanje obljubil, ti ni obljubil jutrajšnjega dne.* Utegne se zgoditi, da bi mi čas radi rabili, pa ga ne bomo imeli; čas hitro beži in kadar zbeži, se ne vrne več nazaj, zato opominja sv. Duh (Sir. 5, 8—9.): *Ne odlašaj se k Bogu spreobrniti in ne odkladaj od dneva do dneva, zakaj njegova jeza naglo pride, in ob času maščevanja te bo razdejal.* Tudi mi bomo po času zdihovali, če ga sedaj zamudimo, pa bo prepozno. O, ko bi imeli vsaj še en mesec, da bi se pripravili za smrt, ali vsaj en teden, da bi opravili vesoljno spoved, ali vsaj en dan, da bi prejeli svete

zakramente, — ali vsaj eno samo uro še, da bi svoje grehe obžalovali in objokovali. Toda zastoj bo naše zdihovanje in naše prošnje, tudi ena ura nam morebiti ne bo dovoljena, ker smo jih poprej toliko nepridoma in lahkomišljeno zapravili! O, čas je drag in hitro beži, obračajmo ga dobro, dokler ga imamo!

Poboljšanje odkladati ni samo zato silno nevarno, ker čas hitro zbeži in se več ne vrne, ter se za pokoro zamudi, ampak tudi zato, ker čas, ki bi bil še tako dolg, za grešnika ni nikdar predolg, in ga vedno bolj primanjkuje, kakor ostaja, zato se pa tudi grešnik ne sme zanašati na prihodnji čas. — Navadno pravijo grešniki: poboljšati se še nič ne mudi, imam še dosti časa. Jaz pa pravim: to ni res. Čas grešniku ni nikdar predolg, temveč vedno prekratek. Pomislimo le na ostro pokoro prvih časov, ko so grešniki morali za en sam velik greh po jedno, tri, pet, sedem, deset ali še več let pokoriti se. Če pa sedaj na svoje dosedanje življenje pogledamo in se spomnimo toliko smrtnih grehov, lahko spoznamo, da je človeško življenje prekratko, da bi mogli po ostrosti prvih kristijanov zadostiti za obilne grehe. Deset naših življenj bi bilo premalo, če bi hoteli vse popraviti, kar smo pokazali. In sedaj bi se še obotavljali odkladati poboljšanje na prihodnji čas, ker nam ga bo že tako premalo hodilo, če tudi precej danes, — to uro začnemo. Glejte, kako nespametno in nevarno je za naše zveličanje, če poboljšanje odkladamo. Bodimo toraj modri in odkupujmo čas, zakaj dnevi so hudi. Po besedah sv. Gregorija Vélikega pa odkupujemo čas, če z žalovanjem in poboljšanjem zadostujemo za tisti čas, katerega smo lahkomišljeno zgubili.

Najbolj nevarno in nespametno pa je poboljšanje odkladati na starost ali na zadnjo uro! Če je poboljšanje in spokorjenje že sedaj hudo in težavno, še težavnejše bo na stara leta, na smrtni postelji, ob zadnji uri. Kako čudni in nespametni smo, če hočemo šele takrat jokati, ko nam bo že oko otemnelo, če se hočemo šele takrat k Bogu obrniti, ko nam bo že vse časno postalo zoprno in odveč. Pokora na bolniški postelji je tudi bolna, takrat ne more človek že zavoljo telesnih slabostij in bolečin kaj prida vspešne pokore storiti, pa tudi močno neverjetno je, da bi bila poslednja pokora res prava iz ljubezni do Boga in zaradi studa in sovraštva do greha, marveč zgolj iz strahu pred sodbo božjo. Zato zatrjuje tudi sv. Avguštin, da le samo od jednega vemo, da je v smrtni uri dosegel milost, da nobeden predrzno ne upa in se na zadnjo uro ne zanaša!

Če je pa temu tako, da je pokoro in poboljšanje odlašati silno nevarno, kakor ste slišali in se menda tudi prepričali, kedaj pa vendar začnimo s poboljšanjem?

Nato vam je kratek in lahek odgovor: precej, hitro, nemudoma, brez odloga, brez obotavljanja, brez izgovora, sedaj, to uro! — K temu nas priganja Bog sam, ki kliče po psalmistu (94, 8.): *Danes, ko slišite glas božji, ne zakrknite svojih src!* In sv. apostol Pavel ravno tako veli, rekoč: *Bratje, vemo, da je že ura, da od spanja vstanemo!* (Rim. 13, 11.) On ne pravi: glejte, da ne zamudite poboljšanja, ali pazite na uro poboljšanja, temveč sedaj, ko to slišite, ko vam to pišem, je čas, — je že ura, da se poboljšate! Pa tudi naša lastna pamet in vest nam to pravita, da naj iščemo Boga takrat, kadar se nam ponuja, kadar se najložje dá najti, zakaj, ker nemudno poboljšanje je, kakor ste slišali, najbolj gotovo in najložje, pred Bogom pa najzaslužnejše in najprijetnejše. V svetem pismu in v življenju svetnikov najdemo mnogo zgledov, iz katerih se vidi, kako je hitro in nemudno spreobrnjenje in poboljšanje ljubo Bogu; — nasprotno pa najdemo, da je Bog take zavrgel, ki so se mu ustavljali. Cahej je precej šel s smokvenega drevesa, ko ga je Kristus poklical, in zato je Kristus šel k njemu v hišo, ker je bil precej pripravljen vse krivice popraviti. Ko bi bil takrat zamudil, zamujeno bi bilo morebiti za vedno, ker je Jezus takrat šel zadnjikrat tam mimo! Kristus je milostljivo sprejel sv. Petra, ki se je na prvi pogled poboljšal in skesal; sv. Pavla, ki je na prvi klic božji vbogal in rekel: »Gospod! kaj hočeš, da naj storim?« Bog je milostljivo odpustil Mariji Egipčanski, Marjeti Kortonski, ki sta se na prvi klic spreobrnila; — zavrgel pa je kralja Savla, dasiravno je pozneje hotel popraviti svojo nepokorščino; zavrgel je kralja Antijoha, dasiravno je na smrtni postelji obetal poboljšanje. — Vsi ti zgledi so vam že bolj znani, zato vam hočem k sklepu povedati še zgled iz življenja svetnikov, ki vam je morda manj znan, in iz katerega se vidi, kako ljubo je Bogu pravo poboljšanje, če se na njegov klic tudi precej zgodi.

Ko je bil okrog leta 453. sveti škof Non z drugimi škofi pri nekem zboru o cerkvenih zadevah v Antijohiji, je hkrati pozornost zbora naše obrnila neka mimogredoča gledališna igralka, za katero se je drvila cela tolpa ljudstva. Ta ženska je bila nenavadno lepa, pa je tudi povzročila veliko pohujšanja in zakrivila veliko smrtnih grehov. Sveti škof zdihne nad nesrečno nečimernico in grešnico ter jo priporoči usmiljenju božjemu. Pa glejte, kaj se zgodi? Tisto noč je imel škof sanje: da je bral sveto mašo, pa priletela je neka

golobica in mu vedno frčala okrog glave; škof jo vjame, pa ker je bila silno vmazana, jo vrže v neki vodnjak pri cerkvi. Ko se pa opere, zleti kvišku, da mu je ni več videti mogoče. Spoznal je v tej golobici ono pohujšljivo glediščno igralko v mestu in okolici. Drugi dan je res prišla v cerkev, kjer je sveti škof maševal in pridigoval o sodbi, o nebesih in peklu, o božjem usmiljenju in pravičnosti. Bila je pri pridigi in tako pretresena, presunjena in skesana, da je ves lišp in dragocenosti, katere si je zaslužila z grehom, zmetala proč, se dala krstiti, šla je v Jeruzalem in na Oljsko goro, kjer je odslej v nezaslišani ostrosti sveto živela in sveto umrla. To je bila sveta Pelagija. — Glejte, kaj Bog vse stori, če se precej posluša njegov glas!

Kristijani! vidite, kako dobro bi bilo tudi za vas, ko bi vi precej danes, ko ste slišali glas božji in glas vesti in pameti, precej to uro po pridigi, začeli s poboljšanjem, kar bi vam bilo gotovo v zveličanje. Pa bojim se, da bo zopet tako, kakor vselej, in da se bo žuganje Gospodovo tudi nad vami spolnilo: »tudi jaz se bom smejal vaši pogubi.« Brez resničnega poboljšanja vam vse nič ne bo pomagalo: ne molitve, ne svete maše, in če bi vas tudi vsi mašniki ali duhovniki, kar jih je na svetu, spremili k pogrebu in vaše truplo položili v grob Kristusov, ako se ne poboljšate in čas milosti božje zamudite. Amen.

Andr. Šimenec.

b) Dolžnosti starišev do otrôk. — II. Stariši, podučujte svoje otroke v krščanskem nauku tudi sami!

Sedaj tedaj, otroci! poslušajte me:
„Blagor jim, kateri ohranijo moja pota!
Poslušajte nauk; in bodite modri, in
nikar ga ne zametujte!“

Preg. 8, 32. 33.

V adventni čas je postavila sv. cerkev praznik brezmadežnega spočetja Device Marije. To pa iz tega namena, da bi se mi spominjajoč se tistih 4000 let pred prihodom Odrešenikovim hvaležno ozrli v duhu tudi v njo, ki mu je bila od vekomaj odločena za Mater in ravno zato izvzeta od splošne postave izvirnega greha. Zato tako primerno obrača sv. cerkev na Marijo besede, ki jih je zapisal svetopisemski pridigar o večni Modrosti: *Gospod me je imel v začetku svojih potov, preden je kaj storil od začetka. In dalje tako milo in prijazno vabi božja Modrost, vabi s taistimi*

besedami Marija sama nas uboge zemljane, naj poslušamo njene nauke ter hodimo za njo rekoč: *Sedaj tedaj, otroci! poslušajte me: Blagor jim, kateri ohranijo moja pota! Poslušajte nauk; in bodite modri, in nikar ga ne zametujte!*

Marija, ki ni samo Jezusova, ampak tudi naša Mati, hoče imeti poslušne, pokorne otroke. In ako hočemo mi zares taki biti, moramo si ta vabilni opomin naše predobre Matere globoko vtisniti v srce, da se vedno izgledujemo po njenih besedah, ravnamo po njenih dejanjih. Posebej si k srcu vzemi te Marijine spomine ti, krščanski oče, ti, krščanska mati, da tudi ti večkrat govoriš svojim otrokom: »Sedaj tedaj, otroci! poslušajte me! Poslušajte nauk«, ki ga vam dajem za krščansko življenje. Hočem reči: Krščanski stariši, zbirajte radi otroke okoli sebe in podučujte jih v svetih resnicah, v krščanskem nauku tudisami, ker 1. imate to dolžnost naravnost od Boga in 2. zahteva to zveličanje vaših otrok.

O tem vam govorim danes nadaljujoč pričete pridige o krščanski vzgoji otrok.

Slišali ste zadnjič, da imate stariši in gospodarji odgovorno dolžnost pošiljati svoje za šolo godne otroke v šolo in cerkev ter jih doma priganjati, da se učé katekizma in zgodb sv. pisma, pa tudi delati na to, da si zapominjajo pridige in krščanske nauke. Danes pa pravim, da imate vestno dolžnost svoje otroke, zlasti take, ki še niso godni za šolo, tudi sami doma podučevati. To dolžnost imate naravnost od Boga in opira se

1. n a v a š t a n .

Zakaj je Bog postavil zakonski stan? Zakaj je zakon v novi zavezi celo zakrament? Zato, da bi, kakor govori katekizem, mogli stariši »svoje otroke po krščansko rediti.« Stariši bi toraj ravnali zoper namero božjo, ako bi skrbeli samo za časni blagor svojih otrok, njihov večni blagor pa zanemarjali. Saj namen, zakaj je otrok vstvarjen, ni spolnjen z njegovo smrtjo, ampak otroci so poklicani po smrti posesti ona mesta, katera jim je Jezus pripravil v nebesih. In kako bodo dosegli ta visoki namen? Gotovo le s tem, če bodo že v zgodnji mladosti vedeli vsaj nekaj o poglavitnih resnicah naše sv. vere, o čednostih in strahu božjem. Ko bi jim nihče dovolj ne dopovedal, kaj imajo verovati in kaj storiti, da postanejo dobri in se vekomaj zveličajo, ne mogli bi spolnovati

božje volje, ker bi ne znali njenih zapovedij. Toda to dolžnost imate in sicer

2. vsled besed sv. pisma in ustnega izročila. Že po Mojzesu je rekel Bog vsem starišem: *Učite svoje otroke, da jih premišlujejo, ko sediš v svoji hiši, in hodiš po potu, in ko se vležeš, in ko vstaneš.* (V. Mojz. 11, 19.) Izraelci so morali torej svoje otroke po izrecnem povelju božjem pri vsaki priložnosti podučevati v sv. veri. To postavo je Bog v teku časov še večkrat ponavljal po svojih služabnikih hoteč jo vsem starišem toplo položiti na srce. Tako beremo pri modrem Sirahu (7, 25.): *Imaš sinove? uči jih, in pripoguj jih s mladega.* Salomon pravi v knjigi pregovorov (29. 17.): *Uči svojega sina, in te bo hladil ter veselje delal tvoji duši.* Taisto veleva sv. Pavel pišoč Efežanom (6, 4.): *Zredite svoje otroke v podučanju in svarjenju Gospodovem.*

Podobno govore tudi cerkveni učenci. Navedem samo sv. Janeza Zlatoustega. Ta cerkveni knez govori tako - le: *Vi očetje in matere ste aposteljni svojih družin; apostelj imenuje družino domačo cerkev, katero morate vi vladati ter učiti v njej. In če moramo mi duhovni čuti za vaše duše ter dati odgovor zanje, koliko več morate vi to storiti zavoljo duš svojih otrok, ker vam je njihova vzgoja posebno priporočena, in ker vam jih je Bog dal v hiši že v najnežniši starosti, da jih morete toliko lažje vladati!* Po teh besedah imate torej vi, krščanski stariši, podobne dolžnosti do svojih otrok, kakor mi duhovni do svojih vernikov. Ako bi mi ali vi zanemarjali svoje stanovske dolžnosti, utegnile bi se nad nami spolniti besede sv. evangelija, kjer Gospod malopridnega hlapca, ki ni spolnoval svojih dolžnostij, zavrže v vnanjo temo: *ondi bo jok in škripanje s sobmi.* (Mat. 25, 30.)

3. Zato so si pa od nekaj to dolžnost vedno gnali k srcu vsi bogaboječi stariši, in naj bo tretji opomin ta zgodovinska resnica, da tudi vi podučujete svoje otroke v sv. veri ter jim v mlada srca vlivate ljubezen do čednosti in sovraštvo do greha. Le ozrmo se nazaj v staro zavezo.

Poslušajmo starega Tobijo (4, 2—33.): »Moj sin, poslušaj besede mojih ust, in vtisni jih trdno v svoje srce. Kadar bo Bog mojo dušo vzel, pokoplji moje telo; in spoštuj svojo mater vse dni njenega življenja. Vse dni svojega življenja imej Boga v spominu; in varuj se, da kdaj v greh ne privoliš, in da v nemar ne puščaš zapovedij Gospoda, našega Boga. Od svojega premoženja dajaj miloščino, in svojega obraza ne obračaj od nobenega siro-

maka; tako namreč se bo zgodilo, da tudi Gospod od tebe ne bo obrnil svojega obličja. Kakor premoreš, takó bodi usmiljen. Ako imaš veliko, obilno dajaj; če imaš malo, si prizadevaj, tudi malo rad podeliti. Zakaj dobro plačilo si nabiraš za dan potrebe; ker milošnja reši vsega greha in smrti, in ne pusti duši priti v temo. Milošnja dela veliko zaupanje pred najvišjim Bogom vsem, kateri jo dajejo. Varuj se, moj sin, vse nečistosti, in zraven svoje žene nikoli pregrehe ne poznaj! Napuhu ne pusti gospodovati ne v svojih mislih, ne v svojih besedah; zakaj v njem se je začela vsa spačenost! Kdor ti kaj dela, mu brž daj plačilo, in plačilo tvojega najemnika naj nikdar ne zastaja pri tebi. Kar nočeš, da bi kdo drugi tebi storil, glej, da ti nikdar drugemu ne storiš. Z lačnimi in potrebnimi jej svoj kruh, in s svojimi oblačili nage oblači. Išči odslej sveta pri modrem. Vsak čas hvali Boga, in prôsi ga, da tvoja pota vodi, in da vsi tvoji sklepi ostanejo v njem. Nikar se ne boj, moj sin! revno sicer živimo, pa veliko dobrega bomo imeli, ako se bomo Boga bali, in se ogibali vsega greha, in dobro delali.»

Zares zlate besede, ki morejo priti le od najboljših starišev, katerih srce je napolnjeno s pobožnostjo in strahom božjim! »Ves ginjen«, pravi neki nabožni pisatelj, ugledam v duhu prve očake v krogu ljubih otrok, ko jih podučujejo v prostih urah, med tem, ko toliko krščanskih očetov tisti čas potratí po krčmah in praznih zabavah.« Nad dvatisoč petsto let je stal svet, in ni bilo ne šole, ne cerkve, da bi se mogli otroci podučevati v sv. veri. V tem dolgem času so bili stariši sami, ki so otroke podučevali ter jim razlagali sv. postavo. Pa tudi potem, ko so se začeli javni učni zavodi, razne šole, bodisi samostanske ali farne — in take so bile prve šole, — ostali so stariši prvi in najvažniši učeniki in vzgojitelji nedolžne mladine.

Izgledujte se, krščanski stariši, po tacih vzgledih dobrih starišev in ne prihajajte na dan z raznimi izgovori, da n. pr. nimate časa. Marsikaka ura vam preostaja ob nedeljah in praznikih, zlasti po zimi. Če imate čas svojo živino naučiti delati, zakaj bi se vam pa zdelo tako škoda časa svoje otroke podučevati v krščanskem nauku?

Govorite s svojimi otroci radi o ljubem Bogu, o Mariji, o angeljeih božjih, o našem angelju varhu, sploh imejte večkrat svete pogovore ž njimi. Toliko že znate, da vsaj splošno lahko govorite o svetih rečeh. Da boste pa tudi sami bolj znali nauke sv. vere, poslušajte zvesto pridige, radi hodite h krščanskim na-

ukom, in večkrat berite ali dajte brati v katekizmu, v sv. zgodbah, v evangelijih.

V koledarju družbe sv. Mohorja za l. 1895 se bere o nekem Janezu Rasojavelo na Madagaskarju, ki je še le 70 leten starček spoznal krščansko resnico. Ni se sramoval s svojo belo glavo družiti se z otroki ter ž njimi učiti se katekizma. V misijonski postaji je bil krušni oče ondotnih otrok. Imel je otroke pod svojo streho, pripravljal jim je hrano, vodil jih v cerkev in šolo ter igral se ž njimi.

II. Da otroke doma sami podučujete v verskih resnicah, to zahteva od vas tudi zveličanje vaših otrok. Ako spolnujete to dolžnost, smete upati, da bodo dobri kristijani tukaj in tamkaj večno srečni; ako pa ne spolnujete te dolžnosti, bati se je po pravici, da bodo malopridni ljudje tukaj, tamkaj pa pomnožili število vekomaj zavrženih.

Poduk in opomini starišev vselej najboljše vplivajo na otroke. Kakor rahel dež zemljo pomoči ter poživi vse rastlinice, tako se tudi mlado srce otrokovo poživlja in pripravlja za lepe čednosti po naukih in opominih krščanskih starišev. Kar rečejo oče ali mati, to je za otroka kakor pribito; tako jima vse verjamejo, kakor bi jim govoril angelj nebeški. In tako globoko se vtisnejo besede starišev v mlada srca, da celo življenje otroci ne pozabijo nanje. »Moj rajni oče so tako rekli, moja rajna mati so nas tako učili; Bog jima daj dobro!« tako govore dobri otroci še v svojih poznih dneh. Že spomin na nauke starišev je otrokom trdna podpora, da ne omahnejo v čednostih. Če se jim bliža skušnjava, precej se spomnijo svarilnih naukov svojih starišev in pravijo sami pri sebi: »Tega ne smem storiti, pred tem so me moj oče, moja mati zmiraj svarili.« In tako raste tak krščansko zrejen otrok vedno bolj v dobrem, če tudi mu neizprosna smrt odvzame stariše; kakor se tudi oprto drevesce, ki je bilo početkom ravne rasti, tudi brez opore pozneje ne skrivi. V knjigi pregovorov se bere: *Mladenič, vajen svoje poti, tudi v starosti z nje ne stopi.* (Preg. 22, 6.) In če tudi koga slabost ali naglica premaga, vendar se kmalu vzdigne, ker tega ni zakrivila hudobija.

Zgodovina nam pové mnogo zgledov, kako so nauki starišev obrodili najlepši sad pri otrocih.

V sv. zgodbah beremo, kako je čista Suzana hotela rajše umreti, kakor prelomiti zakonsko zvestobo ter Boga razžaliti. Oba siva grešnika jej prigovarjata, češ, saj nihče tega ne vidi, žugata jej celó, da jo zatožita prešestva ter tako spravita v gotovo smrt. Toda ona reče odločno: »Bolje mi je, brez dejanja vama pasti v

roke, kakor grešiti pred obličjem Gospodovim.« (Dan. 13, 23.) Kako pa je prišlo, ljubi moji, da se Suzana v toliki skušnjavi ni udala, od kod to, da je hotela rajše umreti kakor grešiti? V sv. pismu samem najdemo odločen odgovor na to. Tam se bere (Dan. 13, 3.): »Nje stariši namreč, ki so bili pravični, podučili so svojo hčer po Mojzesovi postavi.« Presrečna Suzana, ki jo je rešil nauk skrbnih starišev! Ti so strah božji globoko vsadili v njeno srce.

Sedem makabejskih bratov trpi prestrašne muke, pa nobeden ne izgubi poguma, vsi umrjô z veseljem za božjo postavo. Odkod junaški pogum teh mladeničev? Odkod drugod, kakor od pobožnih naukov in opominov bogaboječe matere? Ona, ki je sama dala življenje za vero svojih očetov, ni jenjala neprenehoma opominjati svojih sinov, naj ostanejo božji postavi stano vitno zvesti vse svoje dni. In res ni bilo tako hude muke, da bi je oni ne bili rajši prestali, dà, celô smrt, kakor pa, da bi bili nezvesto prelomili božjo postavo.

Hočete slišati vrle izgledе očetov in mater iz krščanske dôbe? Po izgledu makabejske matere je imela sv. S i m f o r o z a sedem sinôv mučencev, tako tudi sv. F e l i c i t a. — V Cezareji v Kapadociji sta živela dva pobožna zakonska, Bazilij in Emilija, ki sta imela desetero otrok, od katerih je jeden umrl kmalu po rojstvu. Ta dva zakonska sta se trudila svoje otroke od zgodnje mladosti naprej vzrejevati v pobožnosti in strahu božjem. In kako lepo je bil poplačan njihov trud! Najstarejša, Katarina, je umrla nuna v sluhu čistosti; trije sinovi so postali škofje in prva dva slavna cerkvena učenika: Bazilij je bil škof v Cezareji, Gregorij v Nisi, Peter v Sebasti; sv. Cerkev časti vse tri svetnike. Tudi drugi otroci so živeli pobožno, in ni nam treba dvomiti, da bi ne bila vsa družina zbrana v nebesih. — Sredi 4. stoletja je živela v Nacijancu imenitna in srečna družina, v kateri so vsi po vrsti dosegli slavo svetniške časti. Petero ljudij je bilo v tej preblagi družini in vseh petero — svetnikov: Mati je bila sv. Nona, oče sv. Gregorij, sinova sveta Gregorij in Cezarij, hči pa sv. Gorgonija. Oj srečna, stokrat srečna družina, v kateri so vsi sveti: oče svetnik, mati svetnica in otroci svetniki! Misli si, krščanski oče, ko bi bilo v tvoji hiši tako, — oj, ko bi bilo!

Dalje. Kako lepo in brezmadežno je živel sv. L u d o v i k, kralj francoski, na mehkužnem dvoru med najhujšimi skušnjavami in celô med nejeverniki! Do smrti je ohranil, kakor angelj, lilijo nedolžnosti. Pa je tudi imel pobožno mater, sveto Blanko, ki mu je večkrat rekla: »Moj sin, poslušaj prošnje svoje matere; ne stori mi nobenega smrtnega greha! Rajši bi te imela mrtvega v svojem naročju, kakor da bi te videla grešnika na kraljevem prestolu.«

Podobne sadove donašajo nauki starišev tudi še dandanašnji. Otroci, katere stariši radi učé, pogostokrat opominjajo ter navajajo h krepostnemu življenju, so z redkimi izjemami dobri. Ne marajo

dosti za posvetno razveseljevanje, oblačijo se pošteno, svojemu stanu primerno, radi molijo in večkrat prejemajo sv. zakramente, delajo pridno in vedejo se ponižno in pohlevno. Kar veselo je, videti takega sina, tako hčer. Glejte, krščanski stariši, koliko dobrega morete storiti s skrbno vzgojo, koliko pomagati, da se časti vedno bolj božje presv. ime ter vedno več duš pripravlja za nebesa. Zares, ni rekel zastonj rajni papež Pij IX.: »Dajte mi četo krščanskih mater, in prenoviti hočem obličje zemlje.« Ko bi vsi stariši povsod storili svojo krščansko dolžnost, gotovo bi na svetu kmalu bilo vse drugače, vse boljše. Slavni moguncijski škof Ketteler je zapisal besede: »Krščanska mati je izmed vseh božjih darov največji.«

Upam, da ste, krščanski stariši, sedaj popolnoma prepričani, kako potrebna je krščanska vzgoja, prepričani tudi, da imate vi odgovorno dolžnost svoje otroke že od prve mladosti krščansko vzgojevati. Pa, kje je najti take stariše, ki bi jim bilo vse jedno, ali gre njihov otrok proti nebesom ali proti peklju? Kje so najti taki stariši, ki bi jim bilo vse jedno, ali živé njihovi otroci kot dobri kristijani, ali pa, da so izvržek človeštva?

Zato vas v sklepu opominjam še z besedami Sirahovimi (30, 30.): *Uči svojega sina in trudi se z njim, da ne bo tebi v nečast njegova nesramnost.* V svesti si svoje dolžnosti zbirajte svoje otroke radi okrog sebe govoreč jim s psalmistom (33, 12.): *Pridite, otroci, poslušajte me; strah Gospodov vas bom učil.* In spet jim ponavljajte vabilne besede božje Modrosti in naše nebeške Matere: »Zdaj tedaj, otroci! poslušajte me: Blagor jim, kateri ohranijo moja pota! Poslušajte nauk; in bodite modri, in nikar ga na zametujte!« Časni in večni blagor njim, kateri ohranijo pota božje Modrosti in pota Marijina! Časni in večni blagor njim, kateri poslušajo nauke božje Modrosti in nauke Marijine! Amen.

Valentin Bernik.

Tretja adventna nedelja.

a) Ugovori — in pomočniki našega poboljšanja.

Bratje! vemo, da je že ura, da od spanja vstanemo. Rim. 13, 11.

Kristus je rekel: »Nebeško kraljestvo je podobno deseterim devicam, katere so vzele svoja svetila in šle ženinu in nevesti

naproti. Pet je bilo nespametnih, pet pa pametnih. Petere nespametne so vzele svetila, olja pa niso vzele s seboj. Pametne pa so vzele olja v svojih posodah s svetili vred. Ker se je pa ženin mudil, so vse podremale in zaspale. O polnoči pa je šum vstal: »Glejte! ženin gre, pojdite mu naproti.« Takrat so vstale vse tiste device in so napravljale svoja svetila. Nespametne pa so modrim rekly: »Dajte nam svojega olja, ker naša svetila ugasujejo.« Pametne pa so odgovorile, rekoč: »Da ga kje ne zmanjka nam in vam, pojdite raje k prodajalcem in si ga kupite.« Kadar so pa šle kupovat, je prišel ženin; in pripravljene so šle ž njim na ženitnino, in duri so se zaprle. Poslednjič pa pridejo tudi one device, rekoč: »Gospod, gospod, odpri nam!« On pa je odgovoril in rekel: »Resnično vam povem, vas ne poznam.« — In k tej priliki je pristavil Kristus še pomenljive besede: »Čujte tedaj, ker ne veste ne ure ne dneva!«

Ali nas ne uči ta prilika dovolj jasno, kako se bo godilo nam, ako zamudimo čas božjega prihoda, božjega klica ter čas svojega poboljšanja? Ali hočemo šele takrat iskati olja za svoje svetilnice, ko ga bo že treba rabiti? Ali si ga moramo že poprej preskrbeti? Glejte, kako čudni in nespametni so taki ljudje, ki svoje poboljšanje vedno odrivajo na prihodnji čas! In vendar je taci največ, ter imajo mnoge ugovore, zakaj odlašajo svoje spreobrnjenje. Hočem vam danes povedati nekatere take ugovore, — pa tudi pomočnike imenovati, ki nam pomagajo k nemudnemu poboljšanju, da se sami prepričate, kako prav nas opominja sveti apostol, rekoč: *Bratje! vemo, da je že ura, da vstanemo od spanja, ker Gospod je blizo!*

a) Nekateri odrivajo poboljšanje, ker se sramujejo za grešnike se spoznati, češ, kaj bodo rekli ljudje. Taka sramožljivost ni prava. Če smo greh storili, smo grešniki, in nič ne pomaga, če se še tako skrivamo in svete delamo; grešniki tudi ostanemo, dokler se kot take ne skažemo in ne obtožimo, ter od božjega namestnika odveze ne dobimo. Poboljšanja se nam pač ni treba pred svetom sramovati, pač pa se nam je sramovati grešnik ostati. Poboljšanega človeka se veselé vsi dobri, na hudobne se pa ni treba ozirati. Če bi se zaradi hudobnih poboljšanja sramovali, bi se to ravno toliko reklo, kakor, če bi se moder človek sramoval svoje modrosti zato, ker norcem in neumnežem ni všeč. Spovednika se pa tudi ni treba sramovati ali bati, saj je človek kot ti, in pozna človeško slabost, šele veseli ga, če se mu skesano, čisto in ponižno spoveš. Tedaj proč z napačno sramožljivostjo! Greh

delati nas bodi sram, greh zapustiti in poboljšati se, in kot grešnike se spoznati, nas pa ne bodi sram! Posnemajmo sv. Pavla, ki se ni sramoval očitno spoznati, da je preganjal Cerkev Kristusovo; sv. Avguština, ki je svoje zmote odgrnil pred vsem svetom; sveto Magdaleno, ki se ni sramovala vpričo farizeja se za grešnico spoznati; Caheja, ki se ni bal drugih cestninarjev, češ, kaj bodo rekli, če popravljam svoje krivice; sv. Marjeto Kortonsko, ki je očitno po ulicah oznanovala svoje nekdanje grehe!

b) Zopet drugi ugovarjajo in odlašajo poboljšanje, češ, spokorno življenje je pusto, hudo, žalostno in dolgočasno. Spokornik mora le moliti, postiti in zatajevati se in v samoti sam zase živeti. — Pa vse te besede so prazni strah. Ni res to, temveč ravno nasprotno je res. V resničnem spreobrnjenju boš našel več veselja, zadovoljnosti, miru in sreče, kakor v pregrešnem veselju. Vera, pamet in skušnja nas učé, da grešniki več trpé v svojem zdivjanem življenju, kakor spokorniki v poboljšanem. Kdaj je človek bolj zadovoljen in vesel: ali takrat, kadar si vse dovoli in ničesar ne odreče svojemu poželenju, ali takrat, kadar se kroti, zatajuje in premaguje? Le preveč je res, da preveseli večer napravlja žalostno jutro; in da čim več si človek privošči posvetnega in pregrešnega veselja, tem bolj prazno in žalostno mu je tudi srce. Grešniki v svojem razbrzdanem življenju več trpé za pekel, kakor spokorniki za nebesa. Če so tudi svetniki in spokorniki veliko čuli in molili, ogibali se veselice in ljubili samoto, vendar se mora reči, da niso toliko nočij prečuli, kakor jih hudobneži prečujejo zaradi pijančevanja, nečistovanja in igranja! Vrh tega je pa še ta razloček, da imajo spokorniki mirno vest, grešniki je pa nimajo; kdo je pa hujši trinog, kakor slaba, huda vest?!... Nadalje, kaj se pravi to veliko trpeti, če opustimo grehe, katere smo poprej delali, in če začnemo delati dobro, kar smo poprej opuščali; kaj je pokora pri spovedi naložena res tako huda in težavna, ki v primeri s pokoro prvih časov še imenovati ni? — Pa če se ti trpljenje zdi tako hudo in neznosljivo, kako je pa to, da se ne bojiš peklenskega trpljenja, katerega boš gotovo moral prenašati, če se hitro ne poboljšaš? Ali si že kdaj resno premislil, kaj te čaka, ako v grehu trdovraten ostaneš? Trpljenje strašno in neznosno! Pogubljeni v peklu trpé na vseh počutkih in močeh. Njihovo trpljenje se nič ne manjša, nič ne spreminja. Ogenj, ki v peklu gori, je nerazumljiv; vedno gori, pa nikdar ne ugasne, ne žge samo telesa, temveč tudi dušo; gori in peče, pa vendar nobene luči od sebe ne daje, ampak

razširja najstrašnejšo temo! V peklu je smrad, kakoršnega ne delajo vse smrdljive reči na svetu skupaj. Črv, ki v peklu grize, nikoli ne pogine; vedno gloda, pa nikdar ne zgloda. Družčina v peklu je neprenesljiva, kateri se pogubljeni ogniti in odtegniti ne morejo. In vse to trpljenje, vse te kazni so — večne, brez nehanja. Vidiš, to je resnično trpljenje, katerega si s svojo trdovratnostjo napravljáš in kupuješ. Kaj je tedaj trpljenje v pokori v primeri s peklenskim trpljenjem? Le pomisli pa, koliko imaš ti v pokori in poboljšanju pravega in resničnega veselja, katerega napraviš sebi in nebesom! Ako se poboljšáš in spreobrneš, veš, da so ti odprta vrata do nebeškega veselja, do tistega veselja, ki nikdar ne bo nehalo, kjer smrt ne gospoduje več, kjer je vedno dan in ni nobene noči, kjer ni nobene žalosti, trpljenja, pomanjkanja, bolečine, kjer se ure ne štejejo in letni časi ne vrsté, kjer so vsi jedini v ljubezni, hvali in poveličevanju Boga. — »O, blažena pokora«, kliče sveti Peter Alkantarski, »ki nam tako veselje pripravlja!« Vrh tega pa pomisli tudi veselje, ki ga napraviš s svojo pokoro Bogu Očetu, ki je svojemu zgubljenemu sinu napravil pojedino, ko se je vrnil iz ptujega grešnega kraja domov; veselje, ki ga narediš Kristusu, ki je ves vesel zadel zgubljeno ovco na svoje rame, ter jo nesel domov; veselje Marijino, ki je podobna ženi, ki je poklicala vse prijateljice in sosede, da naj se veselé ž njo, ki je našla zgubljeni denar; in veselje angeljev in svetnikov, ki se tvojega poboljšanja bolj veselé, kakor 99 terih pravičnih, katerim pokore ni treba. Če te vse to ne gane in k poboljšanju ne nagne — potem nisi pri zdravih počutkih in si že zapadel pogubljenju.

c) Največ je pa takih, ki se poboljšanju ustavljajo in ki pravijo: za poboljšanje je še vedno čas, se nič ne mudi, ter tako odrivajo poboljšanje na starost, ali na čas bolezní. Ker sem vam že dokazoval, kako nevarno je sploh poboljšanje odkladati, bom ta ugovor le ob kratkem obdelal. Nič ni bolj predrznega, kot poboljšanje odkladati na starost. Kdo nam je porok, da homo res starost dočakali? In če jo tudi učakamo, kaj nas bo starost spreminila in poboljšala? Starost malokedaj srce predrugači, temveč ga še bolj zakrkné, kakor vidimo pri Savlu, Salomonu in pri družih, ker nas uči skušnja, da se mladi grešniki prej poboljšajo, kot stari. Na stare dni res morebiti grešnik ne počenja več tistih grehov, kakor v mladosti; ali je pa zato že poboljšán? Malokedaj! — V starosti ne dela več tistih grehov, pa le, ker jih več doprinašati ne more, ali pa, ker svet več zanj ne mara. Tedaj v starosti ne

zapusti greha, ampak greh njega, kar pa ni pravo popoljšanje. Sicer pa, ko bi tudi gotovo starost učkali, bi bilo tako odlašanje popoljšanja veliko razžaljenje Božje. Ali Bog ni vreden, da bi mu v mladosti služili? Ali so zapovedi božje le za stare, ne pa tudi za mlade ljudi? Popoljšanje odlašati na stare dni se pravi: Svetu in hudiču zrnje dati, Bogu pa pleve prihraniti; kaj ni to grozno zaničevanje Božje?

Ravno tako nevarno in predrzno je tudi spreobrnjenje na čas bolezní odkladati. Prvič ni gotovo, če homo sploh pred smrtjo kaj bolni, ker smrt nas utegne nenadoma pobrati. Koliko jih nagloma umrje od mrtvuda zadetih; koliko jih strela ubije, koliko jih pri pretepih končajo! Tu najde kdo hitro smrt v vodi, oni v ognju, nekateri pri potresih, zopet drugi ob vožnji, ali na morju, ali kakor že!

Pa ko bi tudi gotovo vedeli, da bomo pred smrtjo res bolni, morda tudi dolgo bolni, je vendar nevarno popoljšanje odlašati na čas bolezní. V bolezní je navadno tudi pokora bolna. V bolezní navadno ni časa ali pa priložnosti za pokoro. Nekateré bolezní so tako hitre, da še časa ne pusté, da bi se mogel človek le pripraviti, druge so zopet tako huđe, da mu zavednost in pamet vzamejo, da se še spovedati več ne more; ali pa če se tudi spové, da je ta spoved pomanjkljiva, kakor so bile poprejšnje, in dostikrat z zadnjo spovedjo ni družega pomagano, kakor da mrtvec v večnost nese en božji rop več. Sploh pa so bolezní take, da človeku ne pusté mnogo za dušo skrbeti; navadno v bolezní človek le misli, kako bi se bolezní odkrižal, ne pa, kako bi se bolj prav pripravil za večnost. Skušnja nas uči, da je marsikateri v bolezní tak, kakoršen je bil zdrav. Nekateri v bolezní ravno tako kolne, kakor je poprej, ali pa še hujše; marsikateri je že s kletvijo na jeziku šel v večnost. Kdor v zdravih dneh ni rad molil, navadno tudi v bolezní ne moli. Nekaterih grehov v bolezní pač ne dela, ali kdo more reči, da je res popoljšán? Morebiti le zato ne greši, ker ne more; Bog vé, kakšne so pa njegove misli in želje? Če je tedaj le katera sleparija, je gotovo ta: če misli kdo, ki je celo življenje živel kot grešnik, da bo umrl kot svetnik, da bo nazadnje goreč v službi božji, ko je bil poprej vedno zanikarn; da bo nazadnje prijatelj Božji postal, ko je bil poprej vedno njegov sovražnik; da bo v ljubezni božji umrl, ko je poprej le svet in nečimrnost ljubil!

č) Najdejo se pa slednjič tudi taki, ki se popoljšanju ustavljajo, češ, saj mi ni mogoče se popoljšati, ali pa Bog mi ne

bo odpustil, preveč sem ga žalil. Toda ta, kakor poprejšnji ugovori, so le slepila satana, ki je lažnjivec in zapeljivec ljudij že od začetka, da bi jih odvrnil od poboljšanja. Mi ne smemo obupati ne nad seboj, ne nad Bogom. Vse moremo, če le resno hočemo. Vsak, če je tudi še tako velik grešnik, se more poboljšati, če se le v resnici hoče; in Bog vsakemu, še tako velikemu grešniku, grehe odpusti, če se jih resnično kesa in ima voljo se poboljšati. Ali ni govoril sam po preroku: *Kaj mar želim smrti grešnika, ali ne veliko več, da se spreobrne in živi?* In zopet: *Če so vaši grehi tudi rudeči, kot škrlat, bodo beli kot sneg!*

Nikar naj toraj nihče s takimi ali enakimi izgovori poboljšanja ne odklada, nikar naj si ga ne misli tako težavnega, saj imamo pri tem zveličavnem delu dosti pomočnikov, ki nas vedno s svojo pomočjo pripravljene čakajo. In kateri so ti?

II. Razven Jezusa Kristusa, ki je vsaki čas z največjim veseljem pripravljen nas zgubljene ovce zopet zadeti na svoje rame in v Očetov ovčnjak nazaj nesti, vam v prvi vrsti imenujem Marijo, nebeško pastarico, in ljubeznivo mater spokornih grešnikov; potem angelje in svetnike, pa tudi druge pobožne ljudi.

a) Izraelci so imeli svoja tako imenovana »zavetišča«. To so bili kraji ali mesta, kjer je bil slehri varen pred svojimi preganjalci ali maščevalci, kdor je pribežal v take kraje. Bog je taka mesta zapovedal iz tega namena, da bi bil zavaroval in ubranil prelivanje človeške krvi, umore in poboje, zakaj ker on sam je hotel biti maščevalec in povračnik. — Kristijani! nam je pa Marija tako zavetje! Kdor se zaupljivo k nji zateče, ga ona varuje strele božje jeze in preganjanja. Še celo take sprejema pod svoje materino krilo, ki še na poboljšanje ne mislijo, koliko bolj pa še take, ki se skesani zatekajo k njej na pomoč.

V Neapolju na Laškem so šli trije mladeniči v temni noči v neko slabo hišo delat greh. Med potjo jim ugasne luč. Eden izmed njih pravi: »Čakajte, da grem tjakajle užgat luč, kjer je pri nekem Marijinem znamenju brlela lučica. Pa ko pride blizo, je ugasnila. Nazaj gredoč se obrne, ter zopet vidi lučico. Gre zopet, da bi užgal svetilnico; ko pride blizo, zopet ugasne. To ga zbudi iz grešne slepote; spozna, da je to klic Marijin, naj se vrne z grešne poti, ker Marija mu noče biti pomočnica pri grehu. Skesal se je ter se resnično poboljšal in spreobrn timer. Vidite, kako nam Marija pomaga k poboljšanju še takrat, ko je ne kličemo na pomoč, in ko se še celo ne mislimo poboljšati.

Poslušajte pa še drug zgled. Neki hudobnež je umoril materi vdovi njenega jedinega otroka. Svetna pravica ga išče. Kaj pa stori

morilec, ko je čutil, da mu ne bo moč ubežati? Kar k materi umorjenega otroka gre in pové, kaj je storil. Lahko si mislimo, kako je bilo ljubeči materi pri srcu. Pa kaj stori, ko mu je bila pravica že za petami? Skrije ga v svoji hiši, da ga preiskovalci ne najdejo, in naposled gre še sama k sodnji in prosi zanj, naj mu prizanesó, ker se hoče poboljšati, kar tudi doseže, in naposled, glejte čudo, mu še ta mati pusti svojo hišo in imetje, ter ga postavi za svojega dediča! — Kdo ne spozna precej na prvi hip v tej usmiljeni materi — Marije? Kolikokrat je grešnik že umoril s svojimi grehi njenega božjega Sina, ter sam zaslužil večno smrt, toda Marija prosi zanj in mu pomaga k spreobrnjenju, tudi, ko bi bil že zapadel pravici božji. O, Marija je res velika pomočnica grešnikom pri spreobrnjenju, če se skesani in zaupljivo obrnejo k nji! Kličite jo tedaj na pomoč! O, kako lahko vam je z gotovo pomočjo tako usmiljene in mogočne matere pričeti in izvršiti svoje poboljšanje!

b) Poleg Jezusa in Marije imamo pa še mnogo drugih pomočnikov pri poboljšanju; in ti so angelji božji. Če je Kristus zatrdil, da je veliko veselje nad poboljšanim grešnikom med angelji v nebesih, se vidi iz tega, da se tudi veliko trudijo za naše poboljšanje.

Med puščavniki v Egiptu je bil tudi neki Mojzes z imenom, ki je bil nekdanj suženj, pa se je zaradi mnogih pregreškov bal svojega gospodarja in je ubegnul. Postal je tolovaj in poglavar tolovajev, ker je bil močne postave. Potem se je jel kesati in je prišel k puščavnikom. Tu se je spovedal svojih grehov in sklenil se poboljšati. Pa vedno je čutil še hude skušnjave. Toraj je prišel k svojemu spovedniku, Izidorju po imenu, ter mu tožil, da si ne upa sam zmagovati, da bi bil rad pri njem, ker ima preveč skušnjav. Ta mu pa reče: »Vzdigni svoje oči in poglej proti solnčnemu vzhodu, ali vidiš veliko svitlo trumo: glej to je truma angeljev; sedaj pa obrni oči proti zahodu, to je pa truma hudobcev. Pa glej, koliko večja je truma angeljev in kako se hudobe umičejo in bežé pred njimi; vidiš, da nisi sam, vsi ti angelji se z nami in za nas vojskujejo.« — Glejte, tako je: angelji Božji so naši zvesti pomočniki pri poboljšanju!

c) Pa tudi vsi svetniki in dobri ljudje so nam v pomoč, ako se hitro poboljšamo. Koliko nam svetniki pomagajo, vam ne bom posebej razkladal. Saj so oni polni ljubezni do nas, in jih nič bolj ne veseli, kakor da bi se tudi mi poboljšali in k njim prišli. Ravno taka je pa tudi z dobrimi ljudmi na zemlji. Nikar naj nihče ne misli, da je osamljen, če se obrne na pravo pot. Vsi dobri in pravični, katerih je še vedno veliko na zemlji, so tvoji pravi prijatelji, če se poboljšaš. Sedaj imaš le enega grešnika ali grešnico, ki meniš, da te ljubi, — potem jih boš imel na tisoče. Saj vsaki

dan brez števila ljudij moli za spreobrnjenje grešnikov. Vsi ti nas v svojih molitvah nosijo pred tron božjega usmiljenja, ravno tako, kakor je nekdan puščavnik velikan Mojzes, o katerem sem vam poprej pravil, štiri roparje, ki so ga napadli, zvezal in zvezane privedel v cerkev pred cerkvenega prednika, češ, da naj jih on kaznuje, kar se njemu ne spodobi zato, ker je bil sam razbojnik. Ko pa ti slišijo, da je bil ta tudi ropar, se precej poboljšajo, češ, če je ta korenjak za potrebno spoznal se poboljšati, se moramo tudi mi, ki smo slabši.

Toraj kristijani! proč s praznimi ugovori in izgovori, veste, da je že ura, da vstanemo iz spanja, pomoč božja, Marijina, angeljev, svetnikov in dobrih ljudij vam je pri rokah; če se pa ustavljate, vas bo pa gotovo zadelo žuganje Gospodovo, ki pravi: *Po svoji trdovratnosti in nespokornem srcu si nakopavaš jezo na dan jeze in razodenja pravične sodbe božje* (Rim. 2, 5.). Amen.

Andr. Šimenec.

b) Dolžnosti starišev do otrôk. — III. Kako podučujete in vzgajate svoje otroke?

Glas vpijočega v puščavi: Pripravite
pot Gospodov. Jan. 1, 23.

Sv. Janez Krstnik je imel po božji volji opravilo preroka, in po Jezusovem zagotovilu je opravljal celó službo angelja. Preroško opravilo je imel, ker je moral ljudi podučevati o jedino pravem Bogu in obljubljenem Odrešeniku, angelja pa ga imenuje že prerok Malahija, ker je imel nalogo, pripravljati pot obljubljenemu Odrešeniku, kazati nanj ter oznanovati ljudem krst pokore v odpuščanje grehov. Svojo nalogo, svoje stanovske dolžnosti je sv. Janez spolnoval zvesto, natančno in z veliko vnemo. Krščeval je onstran reke Jordana ter sam ojstro živeč oznanoval pokoro visokim in nizkim, kralju Herodu tako neustrašeno, kakor preprostim vojakom. Ni se bal preganjanja, ni se ustrašil celó smrti; njemu je bilo vse na tem, da oznanuje in spričuje resnico. S prerokom Izaijo je klical ljudem svojega časa: »Jaz sem glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodov.«

Nalogo in opravilo sv. Janeza Krstnika imate tudi vi, krščanski stariši, z ozirom na svoje otroke. Podučevati jih morate o

ljubem Bogu in o našem Odrešeniku Jezusu Kristusu. Bodite jim tudi glas vpijočega, ki jim kliče, naj pripravijo pot Gospodov. Pot in prihod Gospodov je vselej takrat za otroka, kadar prejme kak zakrament, pot in prihod Gospodov bo najbolj odločiven na zadnjo uro, pot in prihod Gospodov bo najimenitniši in veličastniši tisti, ko pride Gospod k sodbi. Sv. Avguštín pravi: *Sodnji dan bo vsacega našel tacega, kakoršnega je našel poslednji dan njegovega življenja.* Da bo pot vaših otrok srečen skozi ta svet, da bo srečen s tega sveta in, da jim bo sodba božja mila, za vse to je treba že v zgodnji mladosti začeti pot pripravljati Gospodu, treba kali sv. vere in čednosti zgodaj vsaditi v mlade duše. To dolžnost sem vam že zadnjič utrdil, danes pa vam povem: 1. kako podučujte svoje otroke v verskih resnicah in 2. kako jim vsajajte čednost in strah božji v srce.

Le pazno poslušajte!

Srce otrokovo je kakor vosek. Kar kdo hoče, to utisne vanj, podobo božjo ali podobo satanovo. Kdo že ni videl otroka še -le 3—4 leta starega, ki pa je znal lepo delati križ, moliti Oče naš in še kaj drugega, vedel je že tudi kaj malega povedati o ljubem Bogu in o angeljcih? Temu nasproti ste pa tudi že videli otroka, ki, šest do sedem let star, ni znal ne križa, ne Očenaša, ne apostolske vere. Taka se rada pripeti nezakonskim otrokom, katere brezbožne matere pusté rasti kakor grmovje v gojzdu. In vendar pravi sv. Tomaž Akvinski in drugi cerkveni učeníki, da je vsak človek, kakor hitro pride k pameti, v vesti zavezan v Boga verovati, ga moliti, ga ljubiti, ter njegove zapovedi spolnovati. Toda kako morejo otroci, katerim se je um vzbudil, to dolžnost spolniti, ako jih nihče ne podučuje? Sv. Duh pa naravnost veli: *Imaš sinove? uči jih. in pripoguj jih s mladega.* (Sir. 7, 25.)

I. Torej, kako učíte že majhne otroke? Učíte jih preprosto in početkom samo poglavitne reči.

Ker z znamenjem sv. Križa očitno pokažemo svojo katoliško vero, zato naj otroci znajo najpoprej se prav pokriževati. Za tem pride Oče naš, Češčenamarija, šest resnic in apostolska vera. Pri tem je posebno natančno treba paziti na to, da otroci posamezne besede razločno izrekujejo, ničesar ne pristavljajo in ničesar ne izpuščajo. Žalostno je poslušati, kako nekateri otroci molijo, vstopivši v šolo. Skoraj polovico besedij ne izgovoré prav in take reči spravijo vkupaj, ki nimajo nobenega pomena. Poleg tega izpusté

besedij, kolikor se jim poljubi, sploh molijo nekateri tako, da bi bilo bolje, ko bi se ne bili prav nič učili moliti; lažje je namreč na novo naučiti otroka prav moliti, kakor pa zelo napačno naučenemu molitev popravljati.

Kadar torej učite otroke moliti, izgovarjajte vsako besedo počasi in prav razločno in zahtevajte tako tudi od njih tako dolgo, dokler ne bodo razločno, počasi pa gladko molili. Seveda morate najprej sami znati prav moliti in se pri nauku ne precej utruditi. Posebej omenim, da pazite zlasti, kako odgovarjate na molitvico »Čast Bogu Očetu, Sinu in sv. Duhu«, ker namreč ta odgovor malokdo prav zadene. Reči bi moral: »Kakor je bilo v začetku, in sedaj, in vselej, in vekomaj. Amen.«

Ni pa dosti otroke učiti samo moliti, ampak treba jim je podati tudi začetne nauke sv. vere. Pred vsem naj se otroci učé spoznavati Boga. Kako naj se s tem podukom prične, dá nam navod sv. Pavel pišoč Rimljanom (1, 20.): *Kar je nevidnega na Bogu, se od stvarjenja svetá sem po tem, kar je stvarjenega, spozna in vidi.* Treba je torej otroka opozoriti kar na vstvarjene reči, da iz teh spoznava Boga. Opozorite ga n. pr. na solnce, ki nam tako lepo sije in nam ogreva zemljo, pokažite mu luno in zvezdnato nebo, postojte z otrokom pri živali, pri ptici, pri drevesu, pri cvetlici; preprosto in kratko mu pokažite, kaj je ta ali ona reč, čemu nam koristi i. t. d. in potem recite: Glej, fantiček ali deklica, to je vstvaril ljubi Bog, kar rekel je: »Bôdi!« in bilo je; kako mogočen, kako dober je Bog! Ko je otrok nekaj izvedel o božjih lastnostih, more se začeti nauk o stvarih, o angeljih in ljudeh. Pové naj se otroku, zakaj jih je Bog ustvaril, pové dalje, da se je veliko angeljev spuntalo zoper Boga, pa tudi, da mu Adam in Eva nista hotela biti pokorna. Na to se nasloni nauk o treh božjih osebah in posebej o našem Odrešeniku. Omenijo naj se potem tudi štiri poslednje reči, in pové naj se, kako moramo živeti, da gotovo pridemo v nebesa.

Na ta način je mogoče že zgodaj otrokom vcepiti poglavitne resnice in dejanjske nauke naše sv. vere. Še lažje pa se to stori, če se otrokom kažejo primerne podobice, kjer je naslikana n. pr. presv. Trojica ali Kristus na križu ali Mati božja ali kak svetnik. To pomaga zeló, da se dotična resnica otroku bolj vtisne v spomin.

Ko otroci nekoliko odrastejo, treba je krščanski nauk spolnovati. Ker se naše zveličanje suče okoli našega odrešenja, zato naj otroci kaj več slišijo o življenju in trpljenju Gospoda našega

Jezusa Kristusa in o daritvi sv. maše. Na to se nasloni nauk o sveti katoliški cerkvi in o sv. zakramentih. Dandanašnji je o sv. katoliški cerkvi še posebno treba otroke dobro poučiti, da se jim že zgodaj vzbudi globoko spoštovanje do njenih predstojnikov in služabnikov, do njenih naukov in obredov ter se navadijo biti pokorni vsem cerkvenim odredbam. Veste, da dandanašnji je zapeljevanja v tem oziru še več, ker otroci kaj kmalu naleté na pohujšljive pogovore slabovernih kristijanov in celó starišev samih, pa tudi slabe knjige in spotikljive časnike ponujajo čedalje bolj. Od doma mora človek biti že močno utrjen v sveti veri, da stoji potem za resnice in pravice sv. cerkve kakor skala sredi pogubnih valov. Kdor je v svoji mladosti dobil trdno podlago, tega skušnjave zapeljivega svetá zmagale ne bodo nikoli in nikjer.

Nikar pa ne mislite, krščanski stariši, da bi bilo že zadosti, ko bi otroci samo znali resnice katoliške vere, če tudi bi se ne vedeli po njih ravnati v življenju. Ne, to bi ne moglo biti dovolj; ampak morate svoje otroke navajati tudi k temu, da ravnajo tako, kakor velewa sv. vera. Torej imate

II. Dolžnost vsajati jim čednost in strah božji v srce. Zato pa, krščanski stariši, naj vam rabijo trije najboljši pripomočki: Molitev, večkratno prejemanje svetih zakramentov in dobre knjige.

1. Prvi vaš pripomoček torej je molitev. Star pregovor veli: »Kdor zna prav moliti, zna tudi prav živeti.« Treba je torej, da otrokom najpreje vlijete ljubezen do molitve. Neki pobožen mož piše: »Še predno znajo otroci moliti z ustmi, molijo naj z očmi, z rokami in nogami.« To se pravi: Če tudi so otroci še zelo majhni, 3—4 leta stari, naj zjutraj, ko vstanejo, in zvečer, predno gredó spat, pred jedjo in po jedi pokleknejo ter oči in ročice povzdignejo k Bogu. Mati pokaže otroku, kako naj to stori, in kmalu se otrok temu privadi. Ko otroci bolj zrastejo, in ko znajo že nekaj molitvic, pazite stariši natanko, da molijo otroci o pravem času, zlasti zjutranjo in večerno molitev, pred jedjo in po jedi in kadar zvoní angeljevo češčenje. Kjer je več otrok pri hiši, molijo naj večji in mali glasno vkupaj, vrsté naj se, kdo moli naprej, da se tako mali od večjih navadijo moliti. Otroci, ki se naučé lepih molitvic v mladosti, molijo jih še v starosti posebno pobožno. Molitev jim je kakor olje, ki se vliva na ogenj ljubezni božje, in kakor močna palica jim je, ki jih vzdržuje na poti čednosti, da ne omahnejo. Iz tacih otrok zrastejo bogaboječi kristijani.

Kako slabo pa je za otroke, če jih stariši ne silijo k molitvi! Ker se ne navadijo že v prvih letih, zato tudi pozneje ne molijo radi. Pozna se takim otrokom nekaka zdivjanost in pozneje so mlačni ali celo brezbožni kristijani. Ni čuda! Saj tudi cvetlica usahne, če se ji ne priliva.

2. Razun molitve je neizrečeno dobro, da zlasti večji otroci pogostokrat prejmo sv. zakramente. Spodraščajoči mladini je to naravnost potrebno ali vsaj zelo koristno.

a) Mladini preti nevarnost od treh strani. Oglašja se vedno bolj lastno hudo poželenje, hudobni svet ji nastavlja zanjke, da bi jo pridobil za svoje namene, zraven pa pomaga kaj zvito hudobni duh, da bi toliko več duš zvalil v večno pogubljenje in če mogoče mladino tudi časno onesrečil. Oj, koliko sinov in hčera izgubi pri tako združenih skušnjavcih dragoceni zaklad nedolžnosti! Koliko jih je, ki jim je prvi greh začetek nepregledne vrste smrtnih grehov, grehov iz grešne navade. Ker je mladina lahkomišeln in neskušena, da ne vidi hudobe in pogube greha, greši toliko drznejše.

Kaj, dragi moji, je pri takih razmerah bolj potrebno, kakor verski pomočki, posebej zakramenta sv. pokore in presv. rešnjega Telesa? V zakramentu svete pokore prejme se ne le odpuščanje grehov, ampak tudi posebne milosti, ki človeka krepé v skušnjavah, hudo nagnjenje kroté ter navajajo na pot krščanskih čednostij. Sveti Tomaž Akvinski pravi: *Moč postave naj ne zbríše le storjenih grehov, ampak jih zamori tudi v kali.*

Sveti Brnard pripoveduje v življenju svetega Malahije o neki osebi, ki je bila tako nepotrpežljiva in nagle jeze, da ni bilo mogoče ž njo občevati. Da bi jo poboljšal, opomnil jo je sv. Malahija, naj stori dobro véliko spoved, in posrečilo se mu je s tem sredstvom, da je opustila svojo strast. Postala je tako krotka, da so se vsi čudili toliki spremembi, in s pogostno spovedjo je dosegla tako visoko stopinjo krščanske popolnosti, da je bila videti čisto neobčutljiva za vsako razžaljenje.

Seveda je še večja moč, ki jo zajema duša od vrednega sv. obhajila. Podobna je onemu prečudnemu kruhu, ki je preroka Elijo tako pokrepčal, da ni potreboval štirideset dnij nobene jedi, ter je brez truda prišel na sveto goro. Sv. Ciprijan pravi: »Svet je bojišče in naše življenje neprestan boj. Kaj pa moramo storiti, da ne podležemo v tem boju? Preskrbeti se moramo s krepilno hrano, da okrepečani poženemo sovražnika v beg ter zmago do-

bimo. Ta hrana je najsvetejši zakrament, ravno zato, ker nam daje pogum in moč, da preženemo sovražnike naše duše. Zato ga sveta Cerkev in njeni očetje imenujejo angeljski kruh, skrita mana, dušo krepilna jed.«

Ko bi sedanja mladina bolj pogostokrat prejemala sv. zakramente, ko bi posebej mladeniči ne hodili samo o Veliki noči in k večjemu še v adventu ali v šmarnicah k spovedi, koliko boljše bi bilo zanje v časnem in večnem oziru! Zakaj iz skušnje priznana resnica je, da marsikoga more v nedolžnosti ohraniti ali pred povratkom obvarovati jedino le pogostno prejemanje svetih zakramentov. Kdor spoved dolgo odklada, ta izgubi v tem času vso vnemo in dušno moč in skušnjave se dvigajo vedno hujše; to pa zlasti pri grešnikih iz navade.

Krščanski stariši! Ako hočete toraj svoje otroke pred grehom obvarovati ali padle spraviti na pot pokore, delujte na vso moč na to, da večkrat pristopijo k spovednici in k mizi Gospodovi. Zlasti delujte na to pri tistih otrocih, ki so bolj lahkomišljeni, strastni ali slabim navadam udani. Zaupno naj se izroči spovedniku, kateri bo že prav določil, kolikokrat naj prejmo svete zakramente.

b) Nahajajo se sicer tudi otroci, katerim pogostno prejemanje sv. zakramentov ni neobhodno potrebno za krepostno življenje; vendar se ne dá tajiti, da je jako koristno. Četudi morda nimajo toliko skušnjav, četudi so bolj varni pred zapeljivci, četudi so že po naravi nagnjeni bolj k pobožnosti, vendar gotovo niso brez malih pogrškov, saj pravi sv. Jakob: *V mnogem se pregrešimo vsi* (3, 2.). O malih grehah pa je znano, da tudi omadežujejo dušo, akoravno ji milosti božje ne odvzamejo. In da bi se mogli še teh vsakdanjih madežev očistiti ter vedno bolj se varovati tudi malih pogrškov, je zopet pglavitni pomoček pogostna spoved. Sveti Avguštín uči: *Ako hočeš lep biti v božjih očeh, spoveduj se! Ako imaš vest omadeževano in onečiščeno, spoveduj se, da boš lep, čist in neomadeževan.* Pogostna spoved donese tudi mnogo milostij ter pospeši duhovno rast. Kdor se večkrat in seveda dobro spoveduje, more biti vedno krotkejši, potrpežljivejši, čistejši, ponižnejši, skratka popolnejši.

In kaj naj rečem še o sv. obhajilu? Saj prejmemo tu Jezusa samega, ki je vir vse milosti. Ta prečudni zakrament je podoben ognju, kateri požge na naši duši grešne ostanke, prižge novo luč ljubezni božje, iz katere odsevajo vse najlepše čednosti.

Krščanski stariši! Zopet vam položim toplo na srce: začnite svoje otroke že kmalu vaditi na vredni prejem sv. zakramentov; že v ponavljavni šoli in posebno, ko izstopijo iz nje, tirjajte, da nikdo ne sme čez šest do osem tednov ostati brez spovedi. Boljša je še mesečna spoved, komur je le mogoča. Povejte svojim otrokom, da so vsi dobri kristijani iskali in našli največjo srečo v zakramentu sv. pokore in sv. rešnjega Telesa, in sami jim svetite z dobrim zgledom. Ako bo njih srce kar pozelelo po svetih zakramentih, potem bo vaša vzgoja lahka, spovednik, da, Bog sam jo bo podpiral, da izredite čednostne, pobožne kristijane.

3. Prav dober je tudi tretji pripomoček, da se v otrocih bolj goji verski duh. Mislim branje dobrih knjig.

Sv. Terezija je že pri sedmih letih s svojim malim bratom Roderikom rada prebirala življenje svetnikov, zlasti sv. mučencev. To jo je tako navdušilo, da je s svojim bratom sklenila iti med neverske Mavre, da bi ondi za sveto vero dala svoje življenje ter toliko prej prišla k Jezusu v nebesa.

Iz življenja sv. Ignacija Lojolanskega pa vemo, da je v njegovi bolezni najbolj pripomoglo branje iz življenja svetnikov, da je spoznal posvetno nečimernost ter sklenil stopiti v duhovski stan.

In katere so tiste knjige, brez katerih bi ne smela biti nobena krščanska hiša? Že sem vam jih večkrat omenil: 1.) Katekizem; ta je tako potreben za dušo, kakor sol za telo pri vsaki hiši; 2.) zgodbe sv. pisma; 3.) evangeljska knjiga, in 4.) knjige družbe sv. Mohorja, ki je izdala že življenje svetnikov, Kristusovo življenje, življenje Marijino in sv. Jožefa, mnogo šmarnic in molitvenikov, in sedaj izdaja obširne zgodbe sv. pisma v prelepi obliki. Le ukažite svojim otrokom, šolarjem ali večjim, da vam kaj beró iz te ali one šolske ali mohorske nabožne knjige, in ko se nekaj prebere, pogovarjajte se o tem. Tako vam šolarji, kjer jih imate, že sedaj nekaj koristijo, ker se tudi vi sami učite pri tem. Le večkrat naj beró kaj dobrega, saj hodijo zato v šolo po več let; tako se bodo privadili, da bodo tudi odrasli kaj radi segali po dobrih knjigah in katoliških časnikih, pohujšljivih knjig in liberalnih časnikov pa se ogibali kot samega gada.

Pri tej priliki vam priporočim neko društvo, ki izdaja štirikrat na leto list »Krščanski detoljub« za krščansko vzgojo in rešitev mladine. »Katoliško društvo detoljubov« (s sedežem v Ljubljani) ima namen pravo katoliško vzgojo po vsi moči pospeševati

in pa zanemarjeno in sprijeno mladino reševati. Listič ali mala knjižica stane za celo leto le 40 krajcarjev. Ud tega društva pa more biti vsak, če plača vsako leto 48, ali 24 ali celo samo 12 kr. Udje se morejo vdeležiti mnogo odpustkov.

Da boste toliko raje podučevali svoje otroke v verskih resnicah ter jih navajali k čednostnemu življenju, povem vam za sklep, kakšen dobiček čaka pri Bogu tiste, ki se radi pečajo s krščanskim naukom. Papež Pij V., kateri je imenoval podučevanje v katekizmu »prav sveto delo«, podelil je leta 1751. očetom in materam, ako svoje otroke in posle podučujejo v krščanskem nauku, vselej po 100 dnij odpustkov. Tistim, ki se vsaj pol ure učé krščanskega nauka ali pa ga toliko časa druge učé, vselej tudi po 100 dnij odpustkov. Sveta Cerkev je podelila 100 dnij odpustkov tudi učiteljem, kateri ob delavnikih v šoli razlagajo katekizem. Sveti Duh pa je v bukvah Danielovih (12, 3.) dal tako-le obljubo: *Kateri jih veliko podučujejo v pravici, se bodo svetili kakor zvezde na vse večne čase. Amen.*

Valentin Bernik.

Četrta adventna nedelja.

a) Kako začnimo svoje poboljšanje?

Pripravite pot Gospodovo, ravne storite njegove steze. Luk. 3, 4.

Leta 1883. je obhajala Kranjska dežela spomin svojega šeststoletnega združenja s preslavno habsburško vladarsko hišo. Pri tej priliki je prišel na Kranjsko tudi naš sedanji presvitli in splošno ljubljeni mili cesar Frančišek Jožef I. Kdor je bil takrat v stolnem mestu ljubljanskem, je na svoje oči videl, kako veličastno-slovesno je bil sprejet. Ljubljana je bila okinčana tako, kakor morda še nikdar poprej, odkar stoji. Mlajev je bilo brez števila; mogočne zastave so visele vsepovsod znad hiš; krasni slavoloki s pomenljivimi napisi so povzdigovali lepoto mesta ter ogromni in veseli množici ljudstva iz vseh krajev dežele oznanjevali pomen in prihod cesarjev. Ob nočni temi je na tisoče umetno zbranih in sestavljenih lučic kar očaralo gledalčevo oko. Mogočni strel in vesela godba ter navdušeni »živio«- in »slava«-klici so kar ogluševali naša ušesa povsod, kjer se je prikazalo Njih veličanstvo — presvitli cesar. Pa kdo more vse podrobnosti in njih krasoto dostojno popisati? Le čuditi se je človeškemu umu in dlani, kaj vse je možno skup

spraviti. Na tisoče rok in nog se je gibalo, predno je bil ta kras izvršen, — pa je tudi dosti novcev stal tak veličasten sprejem!

Kristijani! Le še malo dnij in ur je, pa bo zopet prišel v našo sredo Kralj vseh kraljev in cesarjev. Njegov predhodnik sveti Janez Krstnik nam ga že v tretjič napoveduje. Glejte, kako se nam je treba dostojno pripraviti na njegov prihod in sprejem! Toda tu ni treba ne rok, ne denarjev, ne zastav, ne mlajev, ne slavolokov, — pač pa je treba, da se mu spodobno ozaljša naše srce, da so naše duše nanj pripravljene, ker on je Kralj in Pastir naših duš, in ta je Jezus Kristus, naš Odrešenik in Zveličar. — Hočem vam toraj povedati, kako ozaljšajmo svoje srce za njegov prihod, ali kako začnimo poboljšanje svojega življenja, da bomo Kristusu storili vesel prihod k nam, in da bo rad pri nas ostal.

Kje in kako začnimo tedaj svoje poboljšanje?

Jedini, pravi in kratek odgovor na to vprašanje je: Spreobrnjenje in poboljšanje začnimo tam, kjer se je greh začel, — namreč v srcu.

a) Srce je studenec, iz katerega izvira greh. To resnico nam Kristus sam pové, rekoč (Mat. 15, 19.): *Iz srca izhajajo slabe misli, umori, prešestovanja, nečistosti, tatvine, kriva pričevanja in bogokletja.* Srce je treba najprej zboljšati, potem bo poboljšan celi človek. Kakoršno je namreč tvoje srce, misli, želje in nagnjenja tvojega srca, tako je tudi vse tvoje vnanje obnašanje in vedenje. Kdor ima v srcu nagnjenje, veselje in želje do greha, ta bo iskal tudi priložnost, ga storiti, ali se je saj ne bo ogibal. Nasprotno pa: kdor nima v srcu dopadenja in hrepenenja po grehu, se bo vseh priložnostij v greh ogibal in če se jih že tudi ogniti ne more in mora vanje priti, se bo tudi z vso silo stanovitno branil in vojskoval, in tedaj ne bo storil greha. Zato piše Tomaž Kempčan: *Skušnjave ne storé človeka slabega, temveč le pokažejo, kakošen je.* Ob času viharja padejo le tista jabolka na tla, ki so znotraj piškava in nagnjita; zdravo sadje pa se toliko bolj drevesa drži. — Vidite toraj, da v spremenjenju srca je začetek in korenina našega poboljšanja. Zato po pravici govori Bog po preroku: *Rastrgajte svoje srce, ne pa svoja oblačila;* hoče reči: srce je treba spremeniti in človek je poboljšan. Če pa sedaj pogledamo v svoje srce, iz katerega so vreli naši preobilni grehi, kaj bomo rekli družega, kakor naše srce je bilo piškavo in nagnjito; v srcu še nikdar v resnici

nismo sklenili in želeli se popoljšati, zato smo pa vedno stari grešniki. Srce je treba predrugačiti, prenarediti, očistiti, potem bo pa ves človek drugačen, — dotlej pa nikdar. Sv. Avguštin piše: *Dovolj je ljudij, ki se grešnike imenujejo, pa se le naprej greha veselé; to je le obtoženje greha, ne pa popoljšanje; duša se le dolžna spozná, pa se ne ozdravi; razžaljenje se le pové, pa se ne odpravi.* Kristijani! kaj ne zadenejo večinoma te besede tudi nas? Koliko jih je, ki se svojih grehov obtožijo, pa še teh komaj na polovico, opravijo majhno pokoro spovednikovo, potem pa menijo, da je že dosti storjeno, — za popoljšanje srca se pa ne zmenijo. Morebiti si mislijo: danes ne smem tega greha storiti, ker sem bil pri spovedi, jutri ga bom pa že smel zopet storiti in tje iti, kakor poprej. Taki le popoljšanje hlinijo in sebe slepijo, popoljšani pa niso, ker je njihovo srce še vedno staro, grehu vdano. Srce je treba najpoprej spremeniti, drugo potem že gre.

b) Kadar je pa naše srce z božjo pomočjo predelano in predrugačeno, potem moramo pa popoljšanje tudi po vnanjem kazati in ga nadaljevati po poti, katero nam danes napoveduje spokorni pridigar sv. Janez, namreč: vsak grič in hrib se mora odstraniti, vsaka dolina napolniti, kar je krivega in ostrega se mora zravnati. Hribje in griči pomenijo naše grehe in priložnosti k grehu, katere je treba zapustiti. Ali pa z drugo besedo: človek mora svoje popoljšanje zravnati po nauku krščanske pravice »varuj se hudega, — stori dobro«. Človek se mora varovati grehov, katere je poprej delal, ter si prizadevati za čednosti, katerih poprej ni imel. Zato piše sv. apostol Efežanom (4, 22—29.): *Slecite starega človeka in oblecite novega, ki je po Bogu vstvarjen v pravičnosti in resnični svetosti. Zategadel opustite laž; če se jezite, nikar ne grešite. Kdor je kradel, naj ne krade več, temveč naj pridno dela s svojima rokama, da bo imel kaj podeliti potrebnemu. Nobeno hudo govorjenje naj ne pride iz vaših ust. Kdor je bil nezmeren v jedi in pijači, se ne sme več vdati nezmernosti; kdor je bil v nečistost zapleten, mora vsako nečistost odpraviti in zapustiti, kdor je bil v jezi, v kregu in sovraštvu, mora slovo dati tem grehom; kdor je opravljal in obrekoval, mora to zanaprej opustiti, v kratkem: kdor je prej te ali druge grehe in hudobije počenjal, se jim mora po popoljšanju odpovedati, ter jih nikdar več prostovoljno ne storiti. Ravno v tem duhu nam kliče sedaj v adventnem času sv. Pavel (Rim. 13, 13.): *Vrzimo od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe. Kakor po dnevu pošteni hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti**

in nesramnosti, ne v kregu in nevošljivosti, temveč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa! To se toraj pravi vsak hrib in grič znižati.

c) S tem, da zapustimo slehrni greh in grešno priložnost, še ni končano naše poboljšanje, temveč moramo začeti tudi dobro delati, kar poprej nismo, in si pridobiti lepih čednostij, katerih poprej nismo imeli, to se pravi, vsako dolino napolniti. Krščanska pravica ne pravi samo: varuj se hudega, temveč tudi: stori dobro. K temu nas opominja Jezus sam, ki pravi, da si nabirajmo zakladov za večno življenje, katerih rja in molj ne snesta, in katerih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo; ko nam naroča, da si delajmo prijateljev s krivičnim mamonom, da naj si z dobrimi deli svoj poklic zagotavljamo. Kdor se je res poboljšal, rad in pobožno moli, z veseljem v cerkev hodi in božjo besedo zvesto posluša, svete zakramente skrbno pripravljen večkrat prejema; deli miloščino, spolnuje poste in svoje dolžnosti. Če je bil poprej prevzeten in napuhljen, je sedaj ponižen; če je bil poprej lakomen, sedaj rad vbogajme deli; če je bil nesramen in nečist, sedaj čisto in zdržno živi; če je bil poprej nevošljiv, je sedaj odkritosrčen do bližnjega; če je bil poprej nezmeren v jedi in pijači, si sedaj tudi kaj dovoljenega pritrjuje; če je poprej živel v jezi, sovraštvu in kregu, je sedaj krotak in spravljiv z bližnjim; če je bil poprej lažnjiv, je sedaj resničen in odkritosrčen; če je bil nevbogljev, je sedaj pokoren, in če je bil poprej len in popustljiv v spolnovanju svojih dolžnostij, je sedaj vnet in goreč delavec. Kratko: kdor se je res poboljšal, je ves drug, zares nov človek, ki živi v pravičnosti in svetosti po podobi njega, ki ga je vstvaril in s svojo milostjo predelal. Ali z drugo besedo: on dela dobro ter napolnjuje prazne doline svojega srca.

č) Še nekaj je, s čimur moramo svoje poboljšanje začeti in izvrševati. Sv. Janez Krstnik nam to pové, rekoč: *Kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladka pota.* Krivine v našem srcu so goljufije, krivice, katere smo s svojimi grehi storili bližnjemu, škoda in pohujšanje, katero smo mu napravili; ojstrine pa nevsmiljenosti, robate in razžaljive besede, s katerimi smo se pregrešili zoper bližnjega. Nasledki in pa škoda, katero smo z grehom bližnjemu storili, se mora tudi poravnati. Kdor ima tedaj tuje blago na vesti, kdor je kako škodo naredil bližnjemu, bodisi že kakorkoli, ali s tatvino, ali goljufijo, ali kako drugače, je dolžan to škodo popraviti in tuje blago povrniti. Kdor tega ne stori, ko bi lahko storil, ni poboljšán, temveč hinavec, pravi sv. Avguštin.

Kdor je z obrekovanjem ali opravljanjem bližnjemu vzel ali zmanjšal dobro ime, mora mu ga s tem nazaj dati, da svojo laž prekličie, če ga je obrekoval; če ga je pa le samo opravljal, naj dobro in spoštljivo zanaprej o njem govori.

Kdor je bližnjega pohujševal z nečistimi pogledi, z nesramnimi besedami ali celo z nespodobnim dejanjem, mora skušati pohujšanje s tem poravnati in popraviti, da pohujšanega posvari, podučiti, da nikomur več pohujšanja ne daje, temveč vsem le lep zgled.

Z žalostjo pa moram tukaj priznati, da škoda in pohujšanje se pač lahko naredi, popravi se pa le s težavo, včasih pa se tudi pri najboljši volji vsaj popolnoma več ne dá popraviti. Ptuje blago se toliko težje povrne, kolikor večja je bila škoda, in kolikor dalj se povračilo odlašá. Škoda na dobrem imenu se tudi malokedaj more popolnoma poravnati in popraviti. Kakor ni mogoče, da bi kdo vse perje, katero je iz blazine po vetru raztresel, zopet skupaj spravil, tako tudi ni skoraj mogoče, preklicati in zadušiti obrekovanja in opravljanja pri vseh, kateri so ga slišali in naprej raznesli. — Tudi pohujšanje, naj se že zgodi na ta ali oni način, se ne more popolnoma nikdar popraviti. Tisti namreč, ki je bil prvi pohujšan, je potem morebiti zopet druge pohujševal, in greh se je ob kratkem tako razširil, da mu ni mogoče do zadnje meje slediti, in ko bi ga tudi mogel, si ga pohujšani morebiti ne pusté več odvzeti.

Pri pohujšanju včasih ni družega pomočka, kakor za pohujšane moliti, da bi jih Bog nagnil k poboljšanju; potem pa z besedo in dejanjem dajati vsem lep zgled in, če je mogoče, grešnike na pravo pot pripeljati. Če smo namreč katerega pohujšali, pa ga ne moremo več podučiti ali posvariti, ker ne vemo, kje da je, ali pa, da je že v večnosti, moremo pohujšanje nekoliko vsaj s tem popraviti, da namesto enega ali več pohujšanih skušamo Bogu toliko ali še več grešnikov pridobiti.

Kdor je pa bližnjega žalil z robotimi ali neusmiljenimi besedami, naj zanaprej krotko, pohlevno in prijazno ž njim govori in naj ga prosi odpuščanja.

Na tak način so vsi pravi spokorniki vseh krajev in časov začeli in izvrševali svoje poboljšanje. Tako Cahej, sv. Peter, sveti Avguštin, sv. Marija Magdalena, sv. Marija Egipčanka, sv. Marjeta Kortonska, sv. Tajda, sv. Pelagija in brezštevni drugi.

Kristijani! v letošnjem adventu sem vam razkladal, zakaj nas je Bog vstvaril, ali kaj je naš poklic in kako ga doseči. Rekel sem, da ne drugače, kakor z resničnim poboljšanjem, ker brez poboljšanja ni sprave z Bogom; potem, kako nevarno je odlašati poboljšanje na prihodnji čas, kako nespametni so vsi ugovori zoper poboljšanje in koliko imamo v tej zadevi zanesljivih pomočnikov. Danes sem vam pa razložil, kako začnimo in nadaljujmo svoje poboljšanje.

Predragi v Gospodu! Mnogi izmed nas leto osorej ne bodo več slišali resnega glasu vpijočega v puščavi. Premnogi danes leto ne bodo slišali klicati sv. Janeza Krstnika: *Pripravite pot Gospodu, ravne storite njegove steze* itd. *Storite vreden sad pokore!* Prav mnogi slišijo ta glas danes poslednjikrat — in kdo vé, če ni mnogo takih med njimi, ki tudi sedaj ne marajo nič slišati o poboljšanju in ki na to najmanj mislijo.

V neki fari na Gorenjskem je šla pred nekaj leti ravno ob tem času — na sveti dan — neka mlada, zdrava in vesela dekle k maši, ter med potjo pripoveduje, da bo na sv. Štefana dan tako plesala, da se bo vse kadilo. Toda glejte! V cerkvi ji pride slabo, zgrudi se in umrje. Drugi dan ni plesala, temveč ležala je na mrtvaškem odru, njena duša pa je stala pred božjim stolom.

Človek je kakor trava na polju, danes je, jutri ga ni. Toraj kristijani, vzemimo si ta opomin resno k srcu. Pripravimo lepo pot Gospodu v naša srca. Storimo si ga sedaj v svojega prijatelja, da ne bomo groze in strahu trepetali pred njim takrat, ko bo ob svojem drugem prihodu prišel na oblakih neba z veliko močjo in veličastvom sodit žive in mrtve, to je, dobre in hudobne. Amen.

Andr. Šimenec.

b) Dolžnosti starišev do otrôk. — IV. Stariši, krotite hudo nagnjenje in grde napake pri otrocih, pa kako!

Vsaka dolina naj se napolni in vsaka gora in vsak grič naj se poniža: in kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladka pota. Luk. 3, 5.

Kolikor bolj se bližamo božiču, toliko ostreje so pridige svetega Janeza Krstnika. Danes nam z Izaijem naravnost velevala takole: *Pripravite pot Gospodu, ravne storite njegove steze; vsaka dolina*

naj se napolni in vsaka gora, vsak grič naj se poniža; in kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladka pota. S tem hoče reči Judom: Pripravite pot Gospodov tako, da hribe, to je prevzetno dejanje, ponižate, doline, to je napačno ponižnost, hinavščino, zasujete; sploh da vse zadržke zveličanja odpravite in se odpoveste slabim navadam in nagnjenjem.

Kar je sv. Janez grajal pri Judih, take in podobne napake gospodujejo tudi med sedanjim človeškim rodом, dà, take in podobne napake se kažejo tudi že pri otrocih. Treba pa je na to delovati, da se pri otrocih vse slabo že zgodaj popravi, da se hudo nagnjenje in grde napake zatira že v kali. To je zlasti vaša dolžnost, krščanski stariši, in da boste to dolžnost natančneje spolnovali, povem vam danes I. koliko je na tem ležeče, da krotite že zgodaj hudo nagnjenje in grde napake pri otrocih in II. izveste, kako to storite.

Natanko pazite!

I. Koliko je na tem, da svoje otroke krotite že zgodaj, spozna se najbolj iz nasledkov, ki se pokažejo tam, kjer stariši zanemarjajo to svojo dolžnost. Zgodi se namreč rado, da se taki otroci ali popolnoma spridijo, ali pa da jim pot čednosti napravlja silne težave.

1. Nagnjenje k hudemu prinesó otroci že na svet. Izvirni greh, četudi v sv. krstu odpuščen, pusti otroku še hudo nagnjenje in poželenje. To razodevajo otroci že predno pridejo k pameti. Nekateri so prav svojeglavni, ki hočejo svojo trmo dognati z jokom, krikom in ceptanjem. Drugi so nagle jeze, najmanjša reč jih précej razdraži, in takrat kar razbijajo in lomijo, kar jim pride pod roke. Zopet drugi so silno lakomni, svojim bratom in sestram nočejo privoščiti ničesar, vse bi najraje sami snedli, četudi precej ne morejo pri najboljši volji. In če takega otroka kdo nalašč kaj prosi, odreže se lakomno: »Kaj bom pa sam imel?«

Posebno napačni so pri teh slabih lastnostih tisti stariši, kateri na take prikazni hudega nagnjenja še porajtajo ne, ampak izgovarjajo otroka, češ, otrok še ne zna drugače, ko bo večji, otrešel se bo teh napak že sam. Ne, da bi stariši ta plevel brž poruvali, gojé ga še celó s takimi nevarnimi izgovori in dejansko podpirajo. Če n. pr. otrok z jokom prav sili za kako reč in se pri tem vède prav razposajeno, že leti vse vkupaj, da bi mu ustregli; če razburjen udari brata ali sestro ali celo mater, smejejo se stariši

temu in ga še pohvalijo, da je že tako »močan«. Tako početje, krščanski stariši, je silno napačno, in slabo se pozneje sponaša, ker drevo, ki je po vnemarnosti vrtnarjevi zrastle krivo, ostane krivo. Hudo nagnjenje se vedno bolj zajeda v človekovo srce, kolikor manj se je krotilo v mladosti. *Mladenič, vaje svoje poti, tudi v starosti z nje ne stopi* (Preg. 22, 6.). *Težko je*, pravi sveti Hijeronim, *to iztrebiti, česar se je kdo privadil že v mladosti. Nova posoda dolgo obdrži duh, ki se ga je bila navzela.* O Aleksandru Velikem nam pripoveduje taisti cerkveni učenik, da se ni mogel nikoli otresti onih napak, katerim se je bil udal v mladosti.

Stariši, ne bodite slepi, gluhi in mutasti za napake svojih otrok! Sv. evangelij nam pripoveduje, da je dal Jezus slepim, da so videli, gluhim, da so slišali, mutastim, da so govorili; naj bi pač tudi vi bili deležni takih dobrot Zveličarjevih! Saj ste že slišali o tistem dečku, ki je vzel iglo, pa ga mati ni takrat pokarala, da je končal na vislicah; pred smrtjo je pa hotel še mater videti pri sebi, da ji je za lastno kazen odgriznil uho. Na koliko ljudeh se je že spolnila beseda sv. pisma: *Neustrašen konj se ne dá voditi, in samopašen sin bo predrzen* (Sir. 30, 8.). Koliko sinov in hčerâ je, ki zaradi svojeglavnosti surovo zametujejo vse dobre opomine, koliko jih je, ki so zgubili vsled tega nedolžnost ter prišli v nemilost pri Bogu, v nečast pri vseh poštenih ljudeh in morda celo gosposki v roke. Seveda stariši potem pravijo: »Ne bil bi mislil, da mi bodo moji otroci delali toliko preglavice in da me bodo prezgodaj spravili v grob!« Resnična je taka tožba; toda to šibo ste si spletli sami! Vi ste pustili svojim malim otrokom vse prosto, vam ni srce dopustilo kaznovati jih, potuho ste jim dajali, s sosedi se zaradi njih prepirali, zabavljali čez modre ljudi in duhovnike, če so vaše ljubčke resno svarili. Sedaj imate sad svoje nespametne vzgoje, svoje slabe setve; težko, težko, da bi taki otroci svojih grešnih navad ne nesli s seboj v grob.

2. Pa recimo, da z vašimi otroci ne pride tako daleč, vendar jih bode hudo nagnjenje, ki je pustite ž njimi vred rasti, zelo oviralo na poti čednosti.

Skušnjave ima sicer vsak človek, vendar pa ima tak še več prestatih od njih, kdor ni zgodaj zatrl svojih napak. In če tudi se pošteno trudi zatreti hudo nagnjenje v sebi, vendar zopet in zopet se mu to poneseči. So n. pr. kristijani, ki se skrbno izogibljejo vsakega greha ter stopajo po poti čednosti, toda jedno napako imajo, katere se skozi vse življenje ne morejo otresti, in ta je

prevzetnost. Kar delajo, oglašajo se jim v srcu vedno neko samodopadenje. Če se količkaj vidijo prezirane, že so žalostni; razdraži jih najmanjša nepovoljna reč, in ne redkokrat govore ali ravnaajo po hudem nagnjenju tako, da se pozneje tega kesajo in sramujejo. Kolikokrat so že sklenili, prizadevali si za ponižnost, toda kmalu prevlada v njih stari napuh. Drugi so n. pr. pregostobesedni, od tod pride opravljanje, laž in morda celo obrekovanje, četudi nimajo namena tako govoriti. Tretji zopet čutijo pri vsem svojem sicer poštenem življenju, da imajo srce preveč navezano na posvetno blago, in da jim srce kar ne pusti dati kaj za dobre namene od svojega premoženja. Vsi ti kristijani spoznajo svojo priljubljeno napako in radi bi se poboljšali, toda kar noče se jim posrečiti, in zakaj ne? Zato, ker niso začeli dosti zgodaj krotiti svojega hudega poželenja. Če tudi sicer ne postane pri takih kristijanih hudo nagnjenje strast, velik greh, vendar če je nosijo skozi vse življenje s seboj ter se niso zanj spokorili, morajo se zanj očiščevati v vica. Tako neukročeno hudo nagnjenje jih tudi ovira, da se ne morejo nikoli pospeti do krščanske popolnosti in toraj tudi ne dosežejo naravnost nebes.

Po vsem tem vam rečem, krščanski stariši: Bodite dobri vrtnarji pri svojih otrocih, ker vrtnar se obsodi, če je vrt preveč plevelen ter prinese premalo sadu! In kako morete to dolžnost lažje spolnovati, podučim vas v drugem delu.

II. Da zgodaj ukrotite hudo nagnjenje in zatrete otroške napake, dosežete s tem, ako jih znate 1. krščansko opominjati ter podučevati in ako jim znate 2. prav zapovedovati.

1. Veliko doseže podučni opomin, saj sveti Ambrož trdi, da *poduk premaga naturo*. Kralj David se je pregrešil zelo hudo, Natan ga je opomnil tega, in David se je obrnil k pokori. Jona je oznanoval pokoro Ninivljanom, in vse ljudstvo s kraljem vred je delalo očitno pokoro. Apostoli so oznanovali evangelij, in veliko tisoč judov in nevernikov je sprejelo božji nauk. Še več morejo storiti dobri nauki pri otrocih, ker imajo bolj mehko srce in ne greše toliko iz hudobne volje, marveč lahkomišelnost. Očetova ali materina beseda izdaja včasih mnogo več, kot bi pričakovali. Za zgled vam navedem sv. Andreja Korzinija.

Skrbno so ga vzgojevali njegovi stariši, toda vkljub temu so videli, da ravna čisto nasprotno. Pajdašil se je z izprijenimi tovariši, ki so ga zapeljali v marsikako hudobijo. Njegova mati pa ni prejenjala z dobrimi opomini, da ga pridobi za Boga. Nekega dne mu

vsa užaljena reče: »Ne dvomim nič več, da si ti tisti volk, ki sem ga pred tvojim rojstvom videla v sanjah, pa tisti volk je šel v cerkev ter se je spremenil v jagnje. Tvoj oče in jaz sva te še pred rojstvom postavila pod varstvo preblažene Device Marije. Iz tega sledi, da ti nisi rojen ne za naju, ne za svet, ampak samo za Boga. Sedaj pa pomisli, moj sin, ali se tvoje dosedanje življenje kaj strinja s tvojim poklicem?« Te besede, v zdihovanju izgovorjene, prenašale so mladega Korzinija hipoma tako, da se je odpovedal svojemu lahkoživemu življenju, vstopil v karmelitski red ter postal škof in svetnik; njegov spomin se praznuje dne 4. svečana.

Glejte, krščanski stariši, koliko premorejo krščanski opomini!

Kaj dobro vpliva na otroke, če jim stariši kažejo na zgled iz življenja, kako blagodejna je čednost in kam pripelje pregreha. Stavite jim pred oči posebej še trud svetnikov za nebesa in njihovo plačilo, pa tudi večno muko pogubljenih v peklju. Pripovedujte svojim otrokom s posebno vnemo, koliko je Jezus storil in trpel za nas, da bi nas odrešil ter vekomaj zveličal. Pojasnite jim, kako je na svetu vse nečimerno in mimogredoče kakor senca, in da ima le čednost in pobožnost pravo, stalno ceno, ker si s tem pridobimo božjo ljubezen in večno zveličanje. Posebej bi bilo še kaj koristno, ko bi vi, stariši, znali svojim otrokom zlasti te-le sveto-pisemske reke večkrat ponavljati: *Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi? — Iščite najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo vam bo privrženo. — Smrt grešnikov je silno huda. — Vrabc ne pade s strehe brez volje nebeškega Očeta; celó vsi lasje na vaši glavi so šteti. — Dalje jim kličite: »Rajše umreti, kakor grešiti.« — »Bog vse vidi, Bog vse vé, greh se delati ne sme.« — Slednjič najboljšo pravilo za vsakdanje življenje: »Moli, delaj in bodi varčen!«*

2. Ker se hudo nagnjenje pri otrocih razodeva zlasti v svoje-glavnosti, v nepokorščini, treba je, da se tej poglobitni otroški napaki znate dobro po robu postaviti. Potrebno je, da umete otrokom p r a v z a p o v e d o v a t i.

Pokorščina je podlaga vsej vzgoji, brez pokorščine se tu ne dá ničesar doseči. S pokorščino se mora vzgoja pričeti, s pokorščino nadaljevati in s pokorščino zvršiti ter vzdrževati. Kakor brez črk ni branja in pisanja, tako brez pokorščine ni prave vzgoje. Bog sam je vzgajal Adama in Evo in potem izraelsko ljudstvo s tem, da je zahteval pokorščino. Vprašanje je, kako morate pokorščino pri vzgoji svojih otrok pospeševati? Držite se teh-le načel (po »Detoljubu« IV. 3.):

a) Privadi otroka pokorščine precej v prvi mladosti. Če je detinsko srce že tako zgodaj sposobno za napake, zakaj bi ne bilo tudi za čednosti? Pokorščina pa je prva poklicana, da začne otroku utrjevati šibko voljo in mu zbujati glas vesti. Toraj precej, kakor hitro se začne v otročji glavi le nekoliko daniti, precej, ko se prikaže zarija njegove razumnosti, kar precej morate začeti otroka prepričevati, da je nad njegovo voljo postavljena še neka druga volja, kateri se mora uklanjati, po kateri se mora ponižno ravnati.

b) Kar zapoveš, zahtevaj vselej, da se zgodi. Nič ni nespametnejšega, pa tudi nič pogubnejšega za otroka, kakor če se mu vedno ukazuje in prepoveduje, potem pa prepušča njegovi volji, če hoče slušati, ali ne. Nikdar ne zapovedujte zastonj! Slepa ljubezen in nepotrebno usmiljenje naj vas nikdar toliko ne premoti, da bi proti otroku odnehali.

c) Zapoveduj vselej v pravi meri! Pregovor pravi: Težje je zapovedovati, kakor ubogati. Treba je toraj prej dobro premisliti, kaj in kako je zapovedati. Ne sme se prepogostokrat in ne preveč naenkrat zapovedati ali prepovedati. To velja še bolj gledé na odrasle sinove in hčere. Tudi se ne sme kaj takega nakladati, česar nikakor ni mogoče spolniti.

č) Zapoveduj vselej mirno in dostojno, ne vsled jeze in gole sitnosti! Vzgojitelji, kateri se dajo le strastem voditi, kateri so zdaj od sile ostri in hudi, zdaj pa zopet preprijazni, vzgojitelji, kateri danes smehljaje pregledajo, kar so včeraj hudo kaznovali, vzgojitelji, pri katerih vse odločuje njih dobra ali slaba volja, taki vzgojitelji ne bodo nikdar imeli pokornih in poslušnih otrok, ampak potuhnjene hinavce.

Bil je neki oče, ki je take dneve, ko je bil jezen in razdražen, kapico bolj po strani nosil na glavi. Otroci so to takoj spazili, in kadar so zagledali kapico po strani na očetovi glavi, so si pošepetavali: »Danes pa ne bode prijetno, oče so zopet nataktnjeni — kapica jim čepi po strani.«

d) Zapovedujte vsi jednako in vsem jednako! V takih hišah, kjer vsak drugače zapoveduje, nikar ne išči pokorščine. Otrok postane zmeden, da ne posluša nikogar, marveč le samega sebe in dela tako, kakor se mu zdi prijetnejše.

Otroški pokorščini neznansko škodljivo je tudi, če so vzgojitelji jednostranski, to je, če nimajo do vseh otrok jednake ljubezni in se vsled tega ne vedejo proti vsem jednako. Nasledek takega

vedenja je navadno ta, da so otroci sprijeni: kateri so zaničevani, tem se rodi v srcu neka mržnja do vzgojiteljev, in ubogajo jih težko — le takrat, kadar so primorani. Oni pa, katerim se daje vedno prednost, postanejo mehkužni, ošabni in svojeglavi ter mislijo, da jim ni treba ubogati. Večkrat pa nastane med brati in sestrami nevoščljivost in večno sovraštvo. Stariši! Premagajte se in imejte usmiljenje z otroci, kateri se vam ne znajo ali ne morejo prikupiti.

e) Pokorščino otrokovo plačujte le z izrazom svoje zadovoljnosti! To naj bi si posebno zapomnile prerahločutne matere, katere imajo dostikrat navado, da vsako pokorščino otroku posebej poplačujejo ali s pohvalo, ali še s kakim darom. Tako privadijo otroka, da uboga šele naprošen ali, ko se mu obljubi kako darilo. Otrok ne sme nikdar misliti, da mu je vzgojitelj dolžan hvaležnost, če je spolnil njegovo voljo. Povelje naj bo kratko in jasno, brez pogojev in brez obetanja; spolni naj se pa tudi natanko brez obotavljanja.

Tako je imel navajeno svojo družino, svoje vojake evangeljski stotnik, ki je dejal: »Rečem temu: Idi, in gre; in onemu: Pridi, in pride; in svojemu služabniku: Stori to, in stori.« (Mat. 8, 9.)

f) Zapovedujte z ljubeznijo, in tako prepričajte otroka, da mu hočete dobro! Otroku je silno veliko na tem, da vidi, da ga imata oče in mati rada. Zato se potrudite, da ostanete pri vseh težavah svojega stanu mirnega duha in da ostane ljubezen do otroka vendar še vsikdar na površju. Otrok naj spozna in čuti ljubezen — nenadomestljivo ljubezen starišev in vzgojiteljev. Francoski škof Dupanloup piše: »Ako bi se vzgojitelju po težavnih opravilih, trudapolnih delih in mučnih skrbeh težavno zdelo z otroci ljubeznivo ravnati, jim z milobo in krotkostjo zapovedovati, naj se spominja božjega Zveličarja, kateri je po težavnem delovanju zelo utrujen klical otroke k sebi s pretresnimi besedami: *Pustite otrocičem k meni priti in nikar jim ne branite; zakaj takih je božje kraljestvo. In jih je objemal in roke na nje pokladal in jih blagoslavljal* (Mark. 10, 14. 16.).

g) Pridobite si spoštovanje in veljavo pri otrocih! Kaj je spoštovanje? Ljubezen in zaupanje s strahom in bojznijo v zvezi — to je spoštovanje. Otroci morajo biti prepričani, da so jim stariši in redniki vse kaj več kakor drugi ljudje, prepričani tudi, da jih vzgajate, da jim ukazujete v božjem imenu, na mestu božjem. Zatorej naj vedó, da kadar vas razžalijo, razžalijo tudi

Boga, ker prelomijo četrto zapoved. Ravno zato pa tudi kar naravnost zahtevajte spoštovanje od njih in nikar ne pustite, da bi vam ugovarjali ali besede presekavali. Opozarjajte jih tudi na blagoslov, ki ga Bog deli dobrim otrokom, in na kazen, ki jo je Bog zažugal otrokom, ki ne spolnujejo četrte zapovedi.

Krščanski stariši! Pokazal sem vam danes, da je marsikaj »krivega« pri vaših otrocih, pokazal tudi, kako delujete, da vse to postane »ravno«. Videli ste, da je marsikaj »ostrega«, neobrušenega na malih otrocih, slišali ste tudi, kako se s podučnimi opomini in z modrim zapovedovanjem to ogladi. Rečem vam le še: Pripravljaj sem ves adventni čas vaš um in vaše srce, da bi tudi vi pri svojih otrocih mogli toliko vestneje pripraviti pot Gospodov. Nikar ne odlašajte, ampak na pragu božičnih praznikov sklenite Jezusu v dar, da se hočete precej in po vsi moči lotiti take krščanske vzgoje. S tem trdnim sklepom končajte advent, po tem trdnem sklepu se ravnajte vedno v prihodnje in vsaki božični prazniki bodo za vas in za vaše otroke veselejši. Amen.

Val. Bernik.

Praznik rojstva Jezusa Kristusa.

Skrivnost tega praznika in dolžnosti, katere nam naklada.

In beseda je meso postala in je med
nami prebivala. Jan. 1, 14.

Vsak praznik naše katoliške cerkve ima kaj posebnega. Ali tako mil in vzvišen, tako ginljiv in ljubezniv pa vendar nobeden ni, kakor ravno božični praznik, katerega smo zopet srečno dočkali. Da je današnji praznik res posebno vzvišen in znamenit, razvidi se iz tega, da nam cerkev veli cele 4 tedne na ta praznik se pripravljati, da dovoljuje vsakemu duhovnu o tem prazniku tri sv. maše brati in da duhovnim pastirjem to celo ukazuje; posebno pa še s tem, da se o polnoči sv. maša obhaja, kar se o nobenem drugem prazniku ne godi. Kako primerno temu veselemu praznovanju je tudi radostno, nekako detinsko petje božično! Zares trdo in kamenito srce bi moral tisti imeti, ki bi Sveti večer in Sveti dan pri takih ginljivih obredih in slovesnostih neobčutljiv ostal! Gotovo, ne samo otroke vleče te dni v cerkev, da jaslice gledajo; ampak tudi odraščene vabijo svete skrivnosti v okinčan in raz-

svitljen hram božji. Staro in mlado hiti v cerkev in kljub mrazu in velikemu snegu se polnijo hiše božje. Sami ne vemo, kako in od kod to pride, pa vendar ne moremo tajiti, da o teh praznikih tudi mi odraščeni postanemo nekako otroški; spomin na nekdanja srečna in vesela otroška leta se v nas budi in skoraj da se nam toži in da nam skrivaj solza priigra v oči po minulih detinskih letih, ali če raje hočete, po zgubljenem rajju naše nedolžnosti in mladosti!

Zatorej tisočkrat bodi hvala tebi, ljubi Bog, da si nam zopet dal dočakati Svetega dne! Kdo zna, ali bomo družega še dočakali? Pozdravljen bodi tisočkrat ti zares Sveti dan, ki nam take ginjive spomine v srcu budiš in nas navdajaš z novim upanjem! Bog zna, ali homo še katerikrat tvoje ljube pesmi slišali? Pozdravljen bodi tisočkrat sveti altar, kjer sem že . . . krat obhajal božične skrivnosti! Bog zna, ali jih bom k letu še obhajal?

Ljubi kristijani in poslušalci moji! Rad bi k veselju tega dne tudi jaz po svojem kaj pripomogel; zatorej vam hočem prav ob kratkem razložiti 1. veliko skrivnost, katero nam današnji praznik predstavlja; 2. velike dolžnosti, katere nam današnji praznik naklada. — Naj bo vse h časti novorojenega Zveličarja in nam v dušni prid!

1. Skrivnost današnjega praznika je tako velika, da je noben človeški um ne doseže, ampak da jo moramo le v ponižni veri moliti. Zato je rekel že v starem zakonu veliki prerok Izaija: *Njegovo (prečudno) rojstvo, kdo ga bo dopovedal?* (Iz. 53, 8.) — Mi namreč danes obhajamo trojno rojstvo Kristusovo: a) Njegovo rojstvo od Boga Očeta od vekomaj po božji natori, b) njegovo rojstvo od Marije Device v času po človeški natori, c) njegovo rojstvo v srcih vernih kristijanov na duhovni način po veri, milosti in ljubezni. — V čast tega trojnega rojstva se obhajajo ravno današnji dan tri sv. maše.

a) Jezus Kristus tedaj, ki je bil današnji dan rojen na svet, je kot Bog živel od vekomaj pri svojem nebeškem Očetu, kakor molimo v apostoljski veri, ko pravimo: *Verujem v Boga Očeta in v Jezusa Kristusa, Sinu njegovega edinorojenega*, ali pa, kakor mašniki pri maši še bolj določno pravijo v nicensko-carigrajski veri: *Verujem v enega Boga, Očeta vsemogočnega, stvarnika nebes in zemlje, vsega vidnega in nevidnega. In v enega Gospoda Jezusa Kristusa, edinorojenega Sinu božjega, ki je rojen iz Očeta pred vsemi veki,*

ki je Bog od Boga, luč od luči, pravi Bog od pravega Boga, rojen in ne vstvarjen; z Očetom enega bitja, ene nature; po katerem je vse storjeno! S temi besedami tedaj spoznamo, da je ta Jezus, ki je bil današnji dan v Betlehemu rojen, že od vekomaj kot Sin božji pri svojem nebeškem Očetu. In ravno to Jezusovo večno rojstvo od Boga Očeta po božji natori obhajamo Sveti dan pri tretji sveti maši, kjer se v evangeliju sv. Janeza moli in poje: *V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda. In Beseda je meso postala in je med nami prebivala!* To se pravi: Jezus Kristus, druga božja oseba, ki je bil od vekomaj pri Bogu, pri svojem nebeškem Očetu, ki je bil tedaj pravi Bog, on je v času človek postal, to je, privzel je pravo človeško naturo, ali kakor pravi sv. Avguštín: *ki ni nehal biti, kar je bil poprej (Bog), pa je zraven privzel, kar prej ni bil* (namreč človeško naturo). Jezusovo večno rojstvo tedaj od Boga Očeta obhajamo pri tretji maši Svetega dneva. Kdo more to razumeti? Kdo nam bo rojstvo njegovo dopovedal?

b) Ta Jezus Kristus, ki je bil od vekomaj Bog, pa je v času človek postal, je iz Marije Device človeško naturo nase vzel. Tudi to rojstvo po človeški naturi je prečudno. Rojen je bil na svet kot pravi človek, pa vendar drugače, kakor drugi ljudje. Imel je namreč po človeški naturi mater brez očeta, kajti sv. Jožef ni bil njegov oče, ampak le rednik, in njegova mati ga je kot Devica rodila. To nam naravnost spričuje sv. pismo, ko angelj Mariji pravi: *Sv. Duh bo v te prišel in moč Najvišjega te bo obsenčila, zato bo Sveto, ki bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji.* In sv. Jožefu pravi angelj: *Ne boj se k sebi vzeti Marije, zakaj kar je v nji spočeto, je od svetega Duha!* (Mat. 1, 20.) Kolika skrivnost je tedaj tudi Jezusovo rojstvo po človeški naturi, ki je spočet od sv. Duha, rojen (današnji dan) iz Marije Device! In to Jezusovo rojstvo, ki se je pred 1895 leti godilo v Betlehemu, obhaja katoliška cerkev preteklo noč na Sveti večer, ko se v evangeliju tudi obširno bere o tem pračudnem rojstvu.

c) Pa Jezus Kristus ni zavoljo sebe prišel na svet; prišel je zavoljo nas, kakor molimo mašniki pri sv. maši v veri: *ki je zavoljo nas ljudij in zavoljo našega zveličanja prišel z nebes!* Zato tudi angelj pastirjem pravi: *Oznanjam vam veliko veselje; danes vam je rojen v Davidovem mestu Zveličar, ki je Kristus Gospod!* In sv. Janez Evangelist pravi: *In Beseda je meso postala in je med nami* (po latinsko: v nas) *prebivala!* Tedaj ne samo med nami je Jezus prebival, ampak tudi prav v nas, v naših srcih hoče pre-

bivati na duhoven način, da ga namreč po veri, po milosti in po ljubezni v svoja srca sprejmemo. In to skrivnostno rojstvo na duhoven način v naših srcih obhaja katol. Cerkev pri drugi sveti maši. Kakor so namreč pastirji k jaslicam prihiteli in Jezusa v podobi majhnega otroka za svojega pravega Zveličarja sprejeli in počastili; tako ga moramo tudi mi pri sv. obhajilu sprejeti v svoje srce pod podobo kruha, kot pravega Boga in človeka častiti, moliti in povzdigovati. — To je tedaj skrivnost trojnega rojstva Kristusovega, in zatoraj tri sv. maše.

2. V oziru tega trojnega rojstva nam pa današnji praznik naklada tudi trojno dolžnost. In sicer moramo:

a) Jezusa kot pravega Boga moliti in častiti! V listu velike maše uči namreč sv. Pavel: *Ko Bog svojega Prvorojenega vpelje na svet, pravi: Vsi angelji Božji naj ga molijo!* To so angelji pri Jezusovem rojstvu tudi res storili, ko so ga pri jaslicah nevidno (ali pa tudi vidno) obdajali, ga molili in njegovo čast oznanovali prepevaje: *Slava Bogu na višavah in mir ljudem dobre volje!* Tako tedaj tudi mi storimo, da Jezusa v najsvetejšem zakramentu molimo, ponižno pred njim poklekujemo in vso največjo čast skazujemo. Oh, kako radi kristijani večkrat pozabijo, kdo je tukaj, in mu dolžne časti ne skazujejo, ampak še najsvetejšega Boga v zakramentu pričujočega z nespodobnostjo žalijo!

b) V listu svete maše o polnoči pa piše sv. Pavel: *Preljubi, prikazala se je milost Boga našega Zveličarja vsem ljudem*, hoče reči: To, da je bil Jezus rojen na svet, je velika nezasluzena milost, za katero smo Bogu največjo hvalo dolžni. Kaj bi nam bilo tudi koristilo, ko nas je Bog Oče za zveličanje vstvaril, katerega bi pa po grehu nikdar dosegli ne bili, če bi Beseda ne bila meso postala, če bi Jezus ne bil k nam prišel, našo naturo nase vzel in bi nas ne bil odrešil. Za to milost ne moremo Jezusa nikoli dovolj zahvaliti; zato nas katol. Cerkev ne samo danes opominja k tej hvaležnosti, ampak nas vsak dan trikrat z zvonom spominja na to dolžnost. O, da bi le tudi to vredno in spodobno vselej opravili!

c) Tretjič nam pa skrivnost današnjega praznika naklada tudi dolžnost, da skušamo Jezusa potolažiti, z nami sprijazniti s spokornim, zatajevalnim, dobrodelnim življenjem, kakor so pastirji storili. Popustili so svoja opravila, ponoči brez odloga so se podali na pot, in kakor pravi ustno sporočilo, so od svoje revščine tudi majhne darove prinesli Jezusu in so tako vredni postali, da jih je

Jezus za svoje spoznal. Hočemo toraj, da se bo Jezus tudi v naših srcih rodil, da bo rad pri sv. obhajilu prišel v naša srca, mu moramo s pravo pokoro, z zatajevanjem, z dobrimi deli lepo stanovanje pripraviti, kakor tirja to od nas sv. Pavel v listu zorne maše, ko piše, da smo z njegovo milostjo opravičeni, deležniki po upanji večnega življenja v Kristusu Jezusu, Gospodu našem.

Na to trojno skrivnost in na to trojno dolžnost nas tedaj opominjajo besede sv. evangelija in angeljskega češčenja: *In Beseda je meso postala in je med nami prebivala!* O, da bi te besede vselej s premislekom izgovarjali, da bi takrat s poklekovanjem Jezusa molili in častili, da bi ga za večlovečenje hvalili in s trkanjem na prsa prosili za odpuščanje! Ker zares: Beseda je meso postala, da bi nas zveličala, in tudi res bomo zveličani, če to besedo prav častimo, hvalimo in potolažimo. Beseda je človek (meso) postala, da mi postanemo enkrat otroci Božji in deležniki večnega življenja. Amen.

Jan. Ažman.

Praznik svetega Štefana.

Dobiček, ki nam dohaja od sovražnikov.

Ker je bil pa (sv. Štefan) poln svetega Duha, ozrl se je v nebo, in je videl Božje veličastvo in Jezusa stati na desnici Božji. Dj. ap. 7, 55.

Nobenkrat ni Zveličar judom bolj ostro govoril, kakor v današnjem svetem evangeliju, ko jim kar naravnost v obraz očita njih nespravnost, sovraštvo in krvoželjnost in jim oponaša, koliko prerokov in pravičnih so njih očetje preganjali in koliko nedolžne krvi prelili. Zato jim žuga, da zasluženi šibi ne bodo odšli. Očita jim, kako ljubeznivo je Bog zanje skrbel, kakor skrbi koklja za svoja piščeta, skrivaje jih pod svoje peruti, ali oni so s trdovratnostjo povračevali to skrb in ljubeznivost. Zategadel pa jim grozi, da bodo zavrženi spred božjega obličja in ga ne bodo videli, razun kedar pride sodnji dan, ko jih bo vekomaj pogubil.

Priča te judovske trdovratnosti, njih sovraštva in krvoželjnosti pa je ravno sv. Štefan, čigar god danes obhajamo in čigar smrt ste slišali iz apostoljskega dejanja. Gotovo je, da je bilo malo

mučencev na tako grozovit način umorjenih, kakor ravno sveti Štefan; gotovo je pa tudi, da so mu sovražniki s tem, da so mu vzeli časno življenje, pripomogli k največji sreči, h kroni večnega zveličanja. In glejte, ravno to je dobiček za vsakega kristijana, katerega mu njegovi sovražniki nehoté naklonijo s tem, da mu želé škodovati. O tem dobičku, ki nam po sovražnikih dohaja, bom danes izpregovoril ter pravim 1. sovražniki nas hoté sramotiti, ali s tem nam pomagajo k časti, in 2. sovražniki nam hoté škodovati, pa nas s tem neizmerno obogaté. Vse to iz tega namena, da se še mi učimo sovražnikom odpustiti in za nje moliti. Zvesto me poslušajte!

Dobro ime, čast in premoženje tega sveta so one dobrote, na katerih nam morejo škodovati naši sovražniki, in sicer na časti in dobrem imenu z obrekovanjem, na premoženju pa s krivicami. Zdrava pamet pa nam pravi in sveta vera nas uči, da kristijanova sreča ne obstoji ne v posvetni časti, ne v premoženju tega sveta, ampak v dopadenju Božjem, v dobri, mirni vesti. Zato pa nam sovražniki ravno

1. s tem, da nas sramoté in obrekujejo, večkrat pomagajo k največji časti. Prazne so ljudske govornice, ko jeden pravi belo, drugi črno, jeden hvali, drugi graja; v tej ljudski omahljivosti ne bode noben pametni iskal svoje prave časti. Tvoja pravičnost, ravnost in odkritost, tvoja zvestoba v spolnovanju stanovskih dolžnostij, tvoja vest, ki ti nima nič hudega očitati, to je tvoja čast! In čim bolj ti tvoji sovražniki kratijo to čast, tem bolj prihaja na svetlobo, kakor govori kraljevi prerok, rekoč: *Gospod bo odgrnil tvojo pravičnost, kakor luč, in tvojo pravico, kakor poldan* (Ps. 86, 6.), ali kakor pravi sv. apostol Pavel: *Bog je zvest, ki bo tudi skušnjavi dal dober izid, da jo zmagate* (I. Kor. 10, 13.). — Ozrite se na Egiptovskega Jožefa! Njegovi bratje so ga zmirjali v očetovi hiši s podpihovalcem, sanjačem in domišljevalcem, ga zato vrgli v posušen vodnjak, ga prodali Izmaelškim kupcem in očeta preslepili, češ, da ga je požrla divja zver. V Egiptu na Faraonovem dvoru ga nesramna gospodinja obdolži posilnega prešestva, in tako pride v ječo. Ali Bog je te zvijače in prekanjenosti tako zaobrnil, da je postal prvi za kraljem in čez ves Egipt in so njegovi bratje in oče pred njim kolena pripogibali, in sedaj vsi jeziki hvalijo njegovo zvestobo in modrost, njegovo čistost in nedolžnost. K tej časti, pravi Salomon,

ni mu pomagala pretkanost tega sveta, ampak modrost božja. *Ona ga je varovala sovražnikov in ga branila zoper zalezovalce; ona prodanega pravičnega ni zapustila, ampak rešila ga je grešnikov in je šla z njim v jamo in ga v ječi ni zapustila, dokler mu ni prinesla kraljeve palice in oblasti in je na laž postavila nje, kateri so ga omadežali, in mu je dala večno svetlost.* (Modr. 10, 13. 14.) — Poglejte Davida, kako ga kralj Savel preganja in mu povsod po življenju streže; David nasproti mu povračuje hudo z dobrim. In Bog je to sovraštvo Savlovo tako zaobrnil, da je ravno Davida izvolil za njegovega naslednika in kralja v Izraelu in Savel sam je moral od njega prositi milosti in usmiljenja. V zgled si postavite juda Mardoheja. Aman ga počrni pri kralju, da je zrel za obešala, in ta so zanj postavljena ter precej jutri ima na njih viseti. Ali Bog je skrbel za Mardohejevo nedolžnost ter je to zvijačo tako zaobrnil, da ga je moral tisti Aman, ki je zanj postavil obešala, drugi dan po vsem mestu v kraljevem lišpu oblečenega in s krono na glavi v kraljevem vozu razkazovati in klicati: »Tako se ima častiti, kateremu kralj veleva čast skazati«, in tisto uro, katera je bila odločena Mardoheju, prišel je Aman sam in sicer na ravno tiste vislice, katere je bil on postavil za Mardoheja. Tako vidite, ljubi moji, vse tekne k dobremu tem, kateri Boga ljubijo in se držé njegovih zapovedij.

Naj se pa tudi na tem svetu ne zgodi vselej tako, jedna tolažba vendar ostane zaničevanemu in osramotenemu kristijanu, in ta tolažba je, če mu je tudi na tem svetu, po smrti mu gotovo ne bo odvzeta zaslužena čast. Naj gre osramotenje in zaničevanje prav ž njim v grob, čast, ki ga čaka unkraj groba, bo po sovražnem obrekovanju le še tem večja. Zato se more vsak, kdor se lahko ponaša z dobro vestjo, s tem tolažiti, da bo njegova pravičnost in nedolžnost sodnji dan očitno razodeta vpričo vseh angeljev in svetnikov in pred vsem svetom in se bo njegovo osramočenje spremenilo v tem večjo čast, čim več zasramovanja in psovanja in obrekovanja je od hudobnih jezikov potrpežljivo prenašal na svetu. Takrat bodo hudobni jeziki omahnili, spoznali svojo hudobijo in vpričo vsega sveta prosili odpuščanja z besedami v bukvah modrosti (5, 3—6), rekoč: *Ti so, katere smo nekedaj imeli v smeh in zasramljiv pregovor. Mi neumni smo imeli njih življenje za nespamet in njih konec za nečast. Glej, kako so sedaj šteti med otroke Božje, in njih del je med svetniki! Mi pa smo zgrešili pot resnice in luč pravice nam ni svetila in solnce spoznanja nam ni*

vzhajalo. Kaj ne, kako častno je to spoznanje, kako častna je ta prošnja odpuščanja sodnji dan za vse tiste, kateri po sovražnih jezikih na tem svetu trpé osramočenje in zaničevanje! Iz tega pa tudi lahko razvidite, da nam naši sovražniki s tem, da nas po nedolžnem obrekujejo in sramoté, le pomagajo k pravi časti, nam mestu škode prinašajo le dobiček. — Sovražniki so nam v dobiček

2. zato, ker nam hoté škodovati na premoženju, pa nas s tem neizmerno obogaté. — Kakor naša prava čast ne obstoji v omahljivi ljudski govorici, tako malo obstoji naše pravo bogastvo v denarju in premoženju. Kakor je moja čast moja dobra vest, tako je moje bogastvo moja čednost ali krepost. V primeri s krepostjo so vsa bogastva le blato in smeti. Pobožnost, ljubezen in strah božji so tista bogastva, o katerih Kristus pravi, da jih *molji in rja ne razjedó in jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo*. (Mat. 6, 20.) Čednosti so tisti srebrni in zlati denar, ki ga noben ogenj ne raztopi, ga povodnji ne odnesó in nesreče ne pokončajo, in po katerem noben kant in nobena pravda ne more poseči. Da, to bogastvo ima še celo to lastnost, da čim revnejši si na časnem premoženju, tem bogatejši si lahko v čednostih.

Pobožni Job vam bodi tukaj lep zgled. Vprašam vas, ali more nad katerega človeka priti več nesreč in hujših udarcev, kakor so zadeli Joba? Še ne prejde jedna ura, in že mu dojdejo čvetera sporočila, jedno hujše mimo družega. Prvi oznanovalec mu pride povedat: »Voli so orali in oslice so se pasle zraven njih, Sabejci pa so planili in vse pobrali in pastirje pomorili z mečem, jaz sam sem ušel, da ti to oznanim.« Ko je ta še govoril, že pride drugi in pravi: »Ogenj Božji je padel z neba in je pokončal ovce in mladeniče; jaz sam sem utekel, da ti to naznanim.« Pa ko je tudi ta še govoril, pride tretji in reče: »Kaldejci so v treh trumah planili na kamele in jih odgnali ter mladeniče potolkli z mečem; jaz sam sem pobegnil, da ti to oznanim.« Še je ta govoril, pristopi četrti in pravi: »Ko so tvoji sinovi in hčere jedli in pili v hiši svojega prvorojenega brata, vzdignil se je na nagloma silen vihar, in hiša se je podrla in je podsula tvoje otroke, da so vsi mrtvi; jaz sam sem ubežal, da ti to oznanim.« Tako je bil najbogatejši mož jutrove dežele, ki je imel sedem sinov in tri hčere, 7000 ovac, 3000 kamel, 500 jarmov volov, 500 oslic in silno veliko družine, v jedni uri ob vse svoje veliko imetje in bogastvo. Toda imel je še ženo, hišo in prijatelje, imel je ljubo zdravje. Pa tudi čez to vse je dobil satan od Boga oblast. Njegova

žena mu je prava preglavica in zabavljivka, ki ga noč in dan najeda; njegovi prijatelji so mu zbadljivi, kakor zbrušene puščice, in naposled vzeto mu je še telesno zdravje, da poln najnagnusnejših turov po vsem životu od podplatov do temena na gnojni gomili leži in s črepinjo strže gnoj iz turov. Pa kaj mu vse to škoduje? Roparji, tatje, ubijalci, strela in viharji, nezvesti prijatelji, neusmiljena žena in celo peklenski satan sam — kaj morejo zoper tega Božjega služabnika? Nič družega, glejte, kakor to, da ga storé še bogatejšega, ko ga hočejo oropati in obožati. Dali so mu priložnost, da je pokazal svojo nezmagljivo potrpežljivost in si ž njo pridobil neskončnih zakladov v nebesih. V teh nesrečah kako lepo se je namreč razodela Jobova zvestoba in pokorščina v najhujših poskušnjah, njegova ljubezen in strah božji, njegova pobožnost in udanost v voljo božjo, njegovo odcepljenje od vsega posvetnega, njegova vera v prihodnje vstajenje, njegovo češčenje božjih sodb in njegova pokora na gnojnem kupu! Vsak trenutek zaslužil si je s svojimi čednostmi novo in lepšo krono za nebesa.

Glejte, tako nam sovražniki s tem, da nam želé škodovati in nas obožati, le še k večjemu dušnemu bogastvu pripomorejo, ko našo krepost za nebesa čedalje bolj izčistijo, ravno tako, kakor se zlato in druge rude v plavžu očistijo vse žindre in nesnage.

Zato, ljubi moji, kolikorkrat nam hudobni ljudje kako škodo prizadenejo na dobrem imenu ali na premoženju, nihar naj nas ne ranijo te sovražne puščice do zamere ali do maščevanja, ker moramo kot kristijani biti prepričani, da nam bo po nedolžnem odvzeta čast morebiti že na tem, gotovo pa nam bode na onem svetu vpričo angeljev in svetnikov stotero povrnjena. Škodoželjnost sovražnikov pa si s tem v dobro obračajmo, da si naša čednost v peči teh skušnjav izčisti in potrdi za nebesa. Tako nam bode osramočenje in poškodovanje sovražnih ljudij v dobiček — v večno zveličanje zaleglo. Amen.

Matija Torkar.

Nedelja pred novim letom.

Preteklemu letu solzo kesanja za storjene grehe, prihodnjemu srce, ljubeče Jezusa Kristusa.

In Bog je svitlobo imenoval dan,
temo pa noč in bil je večer in bilo je
jutro. I. Moz. 1, 5.

Dan se je nagnil, večeri se. Bliščeče solnce zahaja, da polagoma popolnoma zgine, zadnji solnčni žarki razsvitljujejo le še z blede, rudečkasto svitlobo zemljo, kmalu se vleže mrak na njeno površje in omrači vso naravo; tiči več ne pojo, cvetlice zapro svoje čaše, vse je tiho in mirno, večeri se. Vsak večer pa nas navda s tako skrivnostno - tajnimi žalostnimi čutili. Ko se pa drugi dan megla zopet razpodi, tema izgine, tiči začno zopet ljubko prepevati, cvetlice odpro svoje čaščice, jutranja zarija zablšči, rumeno, zlato solnce zopet vzhaja, da pokaže zemlji svojo in njeno lepoto, ko lepo jutro zopet prežene črno noč; kako se naše srce razveseli, kako smo pripravljeni k novem delu! — Proti večeru tedaj občutimo neko žalost, jutro pa navdaja naše srce z veseljem.

S tem dvojnim čutom, ki nas navdaja na večer in v jutro, čutom žalosti in veselja, čutom ločitve in pozdrava, odhoda in zopetnega svidenja, bi rad navdal, predragi v Kristusu, vaša srca danes, ko se leto bliža koncu, ko obhajamo večer preteklega leta, danes ko v par dneh že pozdravimo jutro novega leta.

O, kako sem malo ljubil Boga v preteklem letu, kako zani krno sem opravljal svoje dolžnosti, kolikokrat sem Boga razžalil, s kolikimi grehi težil svojo vest; ali ni to žalost, ki jo občutimo na večer, ob koncu tega leta?

Odslej hočem Boga vedno bolj ljubiti, njemu se hvaležnega skazati z boljšim, pobožnejšim življenjem: to bodi trdni sklep v jutro, ob nastopu novega leta!

Ko se je grof Balduin odpravil v križarsko vojsko, zapisala mu je njegova blaga soproga Sibila v oklepje besede: »Večeru solzo, jutru srce.« Tudi mi dajmo večeru tega leta solzo, objokujmo danes svoje grehe, obžalujmo svoje hudobije, jutru prihodnjega leta pa dajmo srce, srce z vso ljubeznijo, da se v jutru

novega leta zbudimo v novi, pristrčni ljubezni do Jezusa Kristusa. Tak večer starega leta in tako jutro novega bodi tedaj predmet današnjega premišljevanja.

Ko se je večerilo, pravi sv. pismo, *prinesli so k Jezusu bolnike in jih je ozdravil*. Glej, božji Zveličar, na večer tega leta smo tudi mi vsi bolni, bolni na duši, ki smo te s svojimi grehi žalili, ozdravi nas ter nas napolni z onim kesanjem in ono žalostjo nad grehi, ki nam jih odvzame in nam podeli zgubljeni, blaženi mir. Sv. pismo dalje pravi: *V jutro je Jezus prav zgodaj vstal, šel ven molit in hitel je za njim Simon in drugi, ki so bili z njim*. Dodeli tudi nam vsem to milost da ti v jutru, to je, prihodnje leto sledimo, da gremo za teboj in te vedno bolj ljubimo. O Bog, navdaj danes naše srce z žalostjo radi storjenih grehov, navdaj nas z vedno večjo ljubeznijo do Tebe!

Medla svitloba zahajajočega solnca žalostno obseva pogreb. Jokajoče žene ga spremljajo in dva moža, Jožef Arimatejec in Nikodem, ga neseta. Truplo Jezusa Kristusa je, pokopujejo Gospoda samega, vse je polno žalosti in to žalost čuti in razodeva celo narava sama.

Tudi danes, koncem tega leta, tudi danes imamo pred seboj ta prizor, marsikdo pokopuje svojega Gospoda. Sv. Avguštín je nekoč spregovoril imenitne besede: *Čas je tako dragocen kakor Bog sam, ker vsak trenutek si lahko Boga ali večno pridobimo ali pa za večno zgubimo*. Marsikdo pa bode danes konec leta zakopal celo leto, ki ga je tako pregrešno preživel, zakopal leto, v katerem bi bil lahko večno pridobil Jezusa Kristusa, toda ga ni maral, temveč ga vrgel proč od sebe in ga tako zakopal. — Tudi v drugem smislu lahko danes rečemo, da Kristusa pokopujemo. Danes lahko rečemo besede, katere sta spregovorila učenca, ki sta šla v Emavs: *Večer se dela, dan se je nagnil, Gospod, ostani pri naju. Gospod, ostani pri nas, tako mu tudi mi lahko danes kličemo, ostani, ker Bog hoče iti od nas, ne mara več biti pri nas, ker smo ga zavrgli, zavrgli njegovo milost in mu s svojimi grehi skazali grdo, črno nehvaležnost za vse prejete dobrôte. Bog hoče od nas, za marsikoga je že zakopan, od marsikoga se je že ločil, nagnil se je dan njegove ljubezni, milosti in miru.*

Zakaj, o ljubi kristijan, si tako mlačen pri svojih molitvah, zakaj tako mrzel in raztresen, ko moliš, zakaj ti je cerkev tako zoprna, siliti te morajo drugi k molitvi, k pobožnosti? Zakaj? Ljubezen do Boga v tebi pojema, večeri se pri tebi. Zakaj imaš v svojih skušnjavah tako malo moči, da takoj padeš, zakaj v nesreči, v nadlogah in težavah nimaš nobenega zaupanja v Boga, zakaj ne čutiš v svojem notranjem onega miru? — dan ljubezni do Boga se je nagnil pri tebi. Zakaj, o kristijan, zakaj si tako navezan na posvetno veselje, ki je tako kratko, tako minljivo, zakaj si tako zelo zaljubljen v stvari Božje, da v tej posvetni ljubezni pozabiš ljubezen na Boga in se vdaš svojim strastem in poželjivostim, ki te tako globoko ponižajo? Radi tega vse to delaš, ker je Gospod daleč od tebe, Gospod s svojo milostjo, ljubeznijo in mirom. Sveti Krizostom pravi, da so trenutki v življenju, v katerih bi prijatelj neusmiljeno ravnal do svojega prijatelja, ko bi ga ne opozoril na njegove rane. In ker vas ljubim kakor vaš najboljši prijatelj, ker vas večer, konec tega leta spominja na minljivost, smrt in večnost, radi tega ne bodi užaljeno vaše srce, da vas danes spominjam na vaše krivde, na vaše grehe.

Minulo je leto s svojim veseljem, leto, katero ste morebiti porabili v to, da ste ljubeznivo Srce božje le še s hujšimi grehi ranili ko lansko leto. Minulo je leto in vse ono trpljenje, katero ste imeli pretrpeti, ko so minuli vsi križi, nadloge in težave preteklega leta, katere ste pa prenašali le z nejevoljo, z nepotrpežljivostjo, z godrnjanjem zoper Boga, s preklinjevanjem. Minulo je leto s svojimi milostmi, katere vam je Bog v prešlem letu obilno delil in ponujal, vi ste pa te milosti odganjali, prezirali, zlorabili in zaničevali. Minulo je leto, in vse dolžnosti, katere bi bili imeli v tem letu opraviti, pa ste jih zanemarjali, niste jih spolnili.

V Tarentu v Siciliji je čudezen odmev. Če kdo ob bregu morja zakliče, odgovori mu, ko je že davno potihnil njegov glas, stotero glasov. Tak stoterni odmev se sliši tudi danes iz naših src. Zadnji klic tega leta je že potihnil, leto se bliža že svojemu koncu, kmalu bode udarila zadnja dvanajsta ura tega leta, potihnil že nje glas, od starega leta ne bode nič več, v naši grehov obtoženi vesti bodo pa še odmevali žalostni glasovi: Kaj sem storil preteklo leto! Nedolžnost, svojo čistost sem zgubil in zapravil

v tem letu, postala sem nezakonska mati, prešestvo je hudobija preteklega leta, zapeljeval in pohujševal sem druge, dajal jim slab vzgled, svoje otroke slabo izrejal, svojo roko stegoval po tujem blagu, živel v sovraštvu in se še ne spravil, preklinjal in tako naprej in tako dalje — to so glasovi, ki nam danes tako žalostno odmevajo, to je, kar je ostalo od zadnjega leta, to nam bo bobnelo po ušesih, ko bode že davno odbila zadnja dvanajsta ura. Ni li res, da nam more reči danes Zveličar: Moje ljudstvo, kaj sem ti storil, da si ti meni to storilo, ali ne more naš Odrašenik tožiti s kraljem Davidom: Ko bi bil to storil oni, katerega sovražim, bi vse prenesel, toda storil si ti, kristijan, moj ljubljeneč, ti, katerega sem v tem letu tako ljubil, ki sem te iz toliko nevarnostij rešil, te s toliko milostni obsipal in te ohranil do današnjega dne. Ali nam ne more danes tako bridko tožiti Jezus Kristus radi naših grehov?

Danes smo se zbrali v tem hramu božjem zadnjikrat letos, bodi nam torej tudi namen, da se Bogu zahvalimo za vse prejete dobrate. Hvala je pa, pravi sv. Avguštin, dragocen biser. Ta biser pa bodi, tako se skažimo hvaležne za vse prejete dobrate, da se iz dna srca skesamo svojih grehov.

Cezarij pripoveduje, da sta v njegovem času v mestu Wormsu dva živela v večletnem hudem sovraštvu. Onega, ki je bil vsega tega kriv, je vendar začela vest peči. Tu pride zadnji dan leta, Silvestrova noč. Tedaj pa nima ta sovražni človek ne miru ne pokoja. Vstane, gre ven, drvi hitro po mestu v mrzli noči, da si ohladi svojo grizočo vest. Nekaj minut pred dvanajsto uro pa potrka na neka vrata. Gospodar one hiše skoči iz postelje, odpre duri in kaj zagleda? Njegov sovražnik stoji pred njim ves potan in komaj sope, pade predenj in mu zakliče: »Odpusti mi, predno napoči novo leto. Nisem več mogel dalje prenašati, tekkel sem po noči in srečno prišel k tebi.« Zelo ginjen ga vzdigne in, ko je v cerkvenem zvoniku mogočno udarjala dvanajsta ura in naznanjala nastop novega leta, bila sta spravljena, združena v novi ljubezni, poljubljala drug drugoga.

O ljubi kristijan, kmalu je leto proč, tudi ti živiš v svojih grehah, v sovraštvu, v sovraštvu z Jezusom Kristusom. Kmalu je pa leto proč, vzdigni se tudi ti, potrka na vrata, na njegovo sladko

srce, padi na kolena in prosi Jezusa odpuščanja. Saj veš, da tudi ti v grehu nimaš miru in pokoja, da življenje, ki je daleč od Boga, stori človeka nezadovoljnega. Vzdigni se; če se skesaš svojih grehov in mu obljubiš »nobenega greha več«, oklenil se te bode tudi Jezus in te objel kot svojega ljubelega otroka.

Večeru solzo, jutru srce. Kesanje za staro leto, in to kesanje, ki je korenina, mati ljubezni, to kesanje naj požene v naših srcih novo ljubezen do Jezusa Kristusa.

Najlepše in najsvetejše jutro v življenju Kristusa je bilo jutro, ko je častitljivo od mrtvih vstal. Najlepše in najsvetejše jutro v življenju kristijana, pravi sv. Bernard, je oni dan, ko se človek skesa svojih grehov in njegovo srce vzplamti nove ljubezni božje. Kako lahko ljubimo Jezusa Kristusa? Če nas pa morebiti odvrča od ljubezni do njega strah, je-li nam grehe odpustil, premišljajmo njegovo neskončno usmiljenje, katero nam tu na zemlji kaže. Sveti evangelij nam pripoveduje, da so pismarji pripeljali k Jezusu veliko prešestnico, da bi jo sodil. Toda kaj je storil dobrotljivi Zveličar, jo je li obsodil? Jezus se je pripognil in pisal v pesek. Tudi z nami dela tako. Pripogne se Gospod k zemlji, molči, pripravljen nam je odpustiti. Na dan sodbe se pa ne bo več pripognil, temveč se bo vzdignil zoper nas in nas pravično sodil. Takrat ob sodbi bode rekel: Kar sem pisal, sem pisal, njegova sodba bode nepreklicljiva. Dokler smo pa na zemlji, piše svojo sodbo še v pesek, ki se dá še izbrisati, tu na zemlji vlada še s svojim neskončnim usmiljenjem. Tukaj nam Bog še vedno kliče: Tvojih grehov se ne bom več spominjal, če se jih skesaš in si pripravljen pokoro delati. Ali nam ne vzbudi to njegovo usmiljenje v naših srcih ljubezni do njega? In čimbolj ga premišljujemo, čimbolj preiskujemo njegovo bitje, tem ljubeznivejši nam je, tem večja ljubezen požene v nas do njega. Premišljajmo ga v dōbah njegovega življenja.

Oglejmo si ga kot blaženo Dete v jaslicah betlehemskega hleva, kako sladko spava, kak nebeški mir se razodeva na njegovem obličju, kako se ga Jožef in Marija ne moreta dosti nagledati, kako mu nebeški duhovi prepevajo: Slava na višavah! Poglejmo ga kot dečka, s kako pobožnostjo moli kot dvanajstletni otrok v tempeljnu, kako modro odgovarja učenikom. Poglejmo ga kot

moža, kako neustrašeno dela za blagor ljudij, kako povsod označuje veselo poročilo odrešenja, kako usmiljenje kaže do največjih grešnikov. Poglejmo ga dalje kot Boga, ki sedi na svojem božjem prestolu na desnici Boga Očeta; vsa zemlja je pod njegovimi nogami, v čudoviti krasoti ga obdaja brez števila angeljev in svetnikov, ki ga gledajo od obličja do obličja. Če ga tako večkrat premišljujemo, ali ne čutimo, da se širi naše srce v ljubezni do njega in nehoté izrečemo besede sv. Avguština: *Mera ljubiti Boga je črez mero ga ljubiti.*

Danes, ko se že skoraj konča leto, ki ti je toliko vzelo, lahko se spomniš na minljivost vsega posvetnega. Danes lahko spoznamo, da je vse minljivo, samo jeden nam je še zvest ostal, nespremenljivi Bog, in ta njegova zvestoba naj nas najbolj nanj veže. *Pojdi ven, tako pravi sv. Brnard, pojdi širom sveta, išči od vzhoda do zahoda, in nikogar ne dobiš, ki bi te bolj in pristrčneje ljubil, kakor Jezus.* Okleni se ga toraj, podari mu svoje srce in ubogaj svēt Tomaža Kempčana: *Izmed vsch prijateljev bodi ti najljubši, izmed vsch najdražji tvoj Jezus.*

Neki velik učenjak je večkrat vzkliknil: Ali jutro še ni blizo? — Tako, predragi v Kristusu, vzkliknem tudi vam: Ali se še ne vzbuja v vaših srcih jutro, ljubezen do Jezusa? Da bodete tem ložje svojo ljubezen ogreli do njega, spomnite se na lepe dneve svojih otročjih let, spomnite se na svoja zlata mlada leta. Kdo je bil takrat tvoj prijatelj? Oni Jezus, h kateremu si takrat molil s svojo živo vero, s trdnim zaupanjem in s pristrčno ljubeznijo, oni Jezus, kateri je na dan tvojega prvega obhajila tako ljubeznivo ogreval tvoje nedolžno srce. Četudi je od onega časa preteklo več let, četudi si se od Jezusa odvrnil, ker si bil zapeljan in pohujšan, o, misli nazaj nanj, podari zopet ljubezen onemu, ki te je vedno ljubil, ki te do danes ni zapustil, njemu, tvojemu jedinemu, pravemu, najljubšemu prijatelju — Jezusu Kristusu.

Predragi v Kristusu! Večeru solzo, jutru srce, ljubezen. Za pretečeno leto, za večer kesanje in pokoro za storjene grehe, za prihodnjost, za bodoče leto, za jutro pa novo, pristrčno ljubezen do Jezusa. Amen.

Fr. Žvan.